

Akavan opiskelijoiden harjoittelubarometri 2019

Akavan opiskelijoiden harjoittelubarometri 2019

Akavan opiskelijat ja Opiskelun ja koulutuksen tutkimussäätiö Otus ovat yhteistyössä toteuttaneet Harjoittelubarometrin, joka kartoittaa opiskelijoiden kokemuksia ja näkemyksiä harjoittelusta sekä ammattikorkeakouluissa että yliopistoissa. Tutkija Tina Lauronen on laatinut raportin analyysit. Raportti viimeisteltiin Akavassa. Tekstin muokkasi Ritva Siikamäki ja kaaviot Päivi Kankaanranta. Harjoittelubarometri julkaistaan Akava Works -raporttina 4/2019.

Harjoittelubarometrin aineisto kerättiin osana Opiskelun ja koulutuksen tutkimussäätiö Otuksen Opiskelijabarometri 2019 -tiedonkeruuta. Tiedonkeruuseen osallistuivat lähes kaikki Suomen korkeakoulut ja vastauksia saatiin 14 000.

Tärkeimpinä harjoitteluun liittyvänä asioina esiin nousivat oman alan työkokemuksen kartuttaminen sekä kiinnostava ja motivoiva harjoittelupaikka. Myös työllistymismahdollisuudet sekä verkostoituminen nostettiin esille tärkeinä tekijöinä harjoittelussa. Tuloksissa nousi esiin joitakin epäkohtia harjoittelukäytännöissä, kuten aiemmassakin harjoittelubarometrisä. Ne liittyivät pääasiassa yleisiin käytäntöihin eikä yksittäisiin harjoittelukokemuksiin tai -paikkoihin.

Sisältö

1. Harjoittelubarometrin taustaa	4
1.1. Korkeakouluharjoittelu tutustuttaa työelämään	4
1.2. Harjoittelubarometrin aineisto	4
Tulosten raportointi	5
Tutkimuksen tekijät	6
2. Korkeakouluharjoittelun käytännöissä on vaihtelua	7
2.1. Harjoittelun pakollisuus	7
2.2. Harjoittelun suorittaminen	8
2.3. Mielenpitoet harjoitteluun liittyvistä väittämistä	9
2.4. Mikä harjoittelussa on tärkeää?	12
3. Kokemukset suoritetuista korkeakouluharjoitteluista	16
3.1. Harjoitteluiden määrä ja kesto	16
3.2. Kirjavat harjoittelukäytännöt	17
Ohjauksen saatavuus vaihtelee aloittain	18
Sopimukset harjoittelusta	19
Työtodistus	19
Harjoittelun palkallisuus	19
Harjoittelun pakollisuuden ja palkallisuuden yhteys	21
Harjoittelun ohjaus ja palkallisuus	22
Harjoittelupalkan taso	22
3.3. Työllistyminen harjoittelupaikkaan	24
3.4. Mielenpitoet harjoittelukokemuksesta	25
4. Ei harjoittelua suoritettuna	28
5. Lopuksi	31
Liitteet	32
Liite 1: Aineiston kuvaus	32
Liite 2: Liitetaulukot	37
Vastaajien taustatiedot	37
Yleistä korkeakouluharjoittelusta	38
Harjoittelujakso on sovittu muttei vielä alkanut	41
Harjoittelujakso suoritettu tai parhaillaan käynnissä	42
Ei harjoittelua	50

1. Harjoittelubarometrin taustaa

1.1. Korkeakouluharjoittelu tutustuttaa työelämään

Harjoittelu oli todella tärkeä minulle ja tunsin, että harjoittelun aikana tulin vielä varmemmaksi siitä, että ala, jota opiskelen, on itselleni oikea.

Nainen; yliopisto; yhteiskunnalliset alat

Yllä oleva lainaus kuvaa hyvin korkeakouluharjoittelun tärkeintä tavoitetta: se toimii mais-tiaisena opiskelualan työtehtävistä ja työelämästä yleisemminkin. Harjoittelujaksolla pitäisi päästä käytännössä kokeilemaan opittuja tietoja ja taitoja. Lisäksi olisi tarkoitus kehittää sel-laista osaamista, jota ei pystytä omaksumaan tavanomaisessa opiskeluympäristössä. Lisäksi harjoittelu voi kerryttää verkostoja ja ammatillista itsetuntemusta. Joskus se voi paljastaa, ettei opiskeluala olekaan sopiva.

Harjoittelukäytännöt ja koulutuksen rakenne vaihtelevat koulutusalojen ja -sektorien kesken. Ammattikorkeakoulussa kaikkiin tutkintoihin kuuluu pakollinen harjoittelu. Yliopis-toissa joillakin aloilla harjoittelu on pakollista ja muodostaa kiinteän osan opintoja. Joillakin aloilla on useita harjoittelujaksoja, mutta on myös aloja, joilla tutkintoon ei voi sisällyttää harjoittelua vapaaehtoisenaan.

Korkeakouluharjoittelu ei ole aina palkallista. Yliopistossa on käytössä harjoittelutuki, jonka saatavuus vaihtelee aloittain. Harjoittelutukea ei makseta suoraan opiskelijalle, vaan sillä katetaan osa kuluista, jotka työnantajalle syntyy opiskelijan palkkaamisesta.

Akavan opiskelijat ja Opiskelun ja koulutuksen tutkimussäätiö Otus ovat yhteistyössä toteuttaneet Harjoittelubarometrin, joka kartoittaa opiskelijoiden kokemuksia ja näkemyksiä harjoittelusta sekä ammattikorkeakouluissa että yliopistoissa.

Tulosten perusteella korkeakouluharjoittelu nähdään pääasiassa tärkeänä ja hyödyllisenä osana opintoja. Harjoitteluiden käytännön järjestelyissä ja etenkin palkallisuudessa on edel-leen sekä suurta vaihtelua alojen välillä että epäkohtia. Käytännöt vaihtelevat korkeakoulu-sektoreiden ja etenkin koulutusalojen välillä ja näyttäytyvät selvästi sukupuolen mukaan eriytyneinä.

1.2. Harjoittelubarometrin aineisto

Harjoittelubarometrin aineisto kerättiin osana Opiskelun ja koulutuksen tutkimussäätiö Otuksen Opiskelijabarometri 2019 -tiedonkeruuta. Tiedonkeruuseen osallistuivat lähes kaik-ki Suomen korkeakoulut ja vastauksia saatiin noin 14 000. Tiedonkeruu tehtiin sähköisenä kyselynä. Liitteessä 1 kerrotaan lisää tiedonkeruun toteutuksesta ja tulosten edustavuudesta.

Kyselylomakkeessa oli yksi osio korkeakouluharjoittelua koskevia kysymyksiä. Osa kysymyksistä kysyttiin kaikilta, osa vain niiltä, jotka ilmoittivat jo suorittaneensa tai suorittavansa harjoittelua parhaillaan. Omat kysymyksensä oli myös niille, joilla harjoittelu oli jo sovittuna, mutta ei vielä alkanut ja niille, jotka ilmoittivat, etteivät aio suorittaa harjoittelua. Lopuksi kaikille vastaajille tarjottiin mahdollisuus vapaamuotoisesti kommentoida korkeakouluharjoittelua yleisesti, ja noin 2 800 vastaajaa jätti avovastauksen. Avoimia vastauksia ei ole analysoitu systemaattisesti niiden suuren määrän vuoksi, mutta niistä on poimittu esimerkkejä.

Tulosten raportointi

Raportin analyyseissa on käytetty sukupuolen mukaan painotettua aineistoa. Perustiedot vastaajista sekä vastausten suorat, painottamattomat jakaumat löytyvät liitetaulukoista (liite 2).

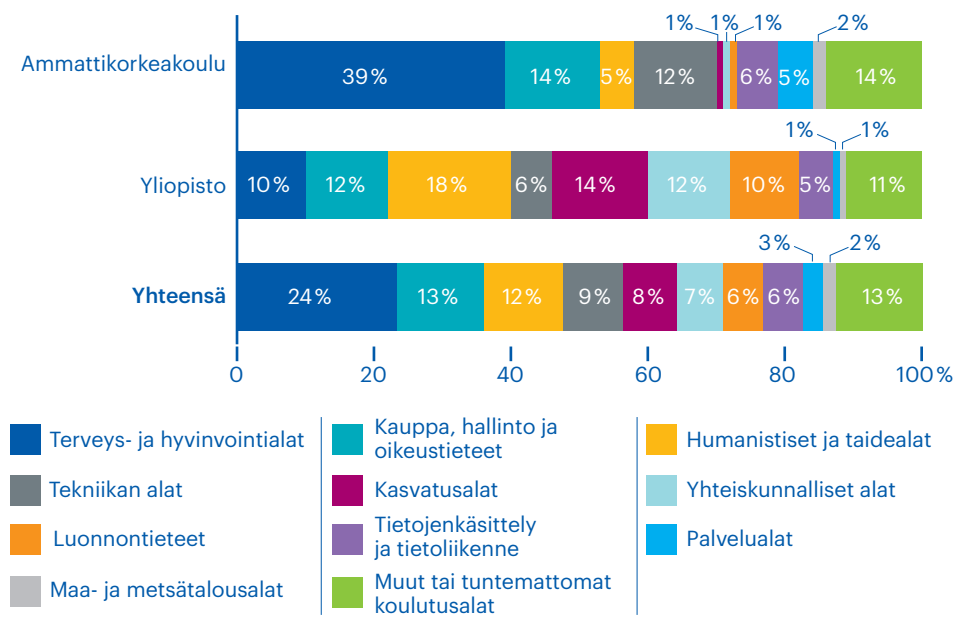
Vastaajissa oli hieman enemmän yliopistoissa (53 prosenttia) kuin ammattikorkeakouluissa (47 prosenttia) opiskelevia (taulukko 1).

Taulukko 1. Vastaajien korkeakoulusektori

	N	%	painotettu %
Ammattikorkeakoulu	6 547	46,7	46,2
Yliopisto	7 478	53,3	53,8
Yhteensä	14 025	100,0	100,0

Koulutusalaakohtaisesti tarkasteltuna (kuvio 1.1.) eniten vastaajia oli terveys- ja hyvinvointialoilta (24 prosenttia), kaupan, hallinnon ja oikeustieteiden aloilta (13 prosenttia) ja humanistisilta ja taidealoilta (12 prosenttia).

Kuvio 1.1. Vastaajien jakauma koulutusalan ja korkeakoulusektorin mukaan

Suurin osa vastaajista suoritti alempaa korkeakoulututkintoa (AMK-tutkintoa tai yliopistolla kandidaatin tutkintoa), sillä ylemmistä korkeakoulututkinnoista YAMK-tutkinto oli rajattu tutkimuksen ulkopuolelle. Vastaajista 31 prosenttia oli alemman korkeakoulututkinnon alkuvaiheessa ja 41 prosenttia sen loppuvaiheessa. Maisteriopintojen alkuvaiheessa oli 9 prosenttia vastaajista ja loppuvaiheessa 18 prosenttia. (Liitetaulukko 6.)

Vastaajista 71 prosenttia ilmoitti sukupuolekseen nainen ja vain 27 mies, muiden vaihtoehtojen jäädessä vähäisiksi (liitetaulukko 3). Aineiston edustavuutta pyritäänkin korjaamaan sukupuolen mukaisella painotuksella (ks. liite 1).

Edellinen harjoittelubarometri tehtiin vuonna 2017. Sen kohderyhmänä olivat sekä korkeakouluopiskelijat että korkeakoulujen henkilöstö. Kyselyn toteutettiin tuolloin erillisenä verkkokyselynä, jonka otos oli erilainen ja vastaajien määrä pienempi kuin vuoden 2019 tiedonkeruussa. Näistä syistä tulokset eivät ole kaikilta osin vertailukelpoisia. Harjoittelubarometri on tehty aiemmin vuosina 2010 ja 2012.

Käsittelyssä olevassa aineistossa oli mukana lähes 4 400 sellaisia vastaajaa (34 prosenttia kaikista vastaajista), jotka eivät ole suorittaneet harjoittelua.

Tutkimuksen tekijät

Akavan opiskelijat on tilannut tutkimuksen Opiskelun ja koulutuksen tutkimussäätiö Otukselta.

Opiskelun ja koulutuksen tutkimussäätiö Otus on koonnut korkeakouluharjoittelua koskevat kysymykset Opiskelijabarometri 2019 -tiedonkeruuseen yhteistyössä Akavan opiskelijoiden kanssa. Otus on vastannut tiedonkeruun toteutuksesta ja tulosten analysoinnista.

Akavan opiskelijat edustaa Akavan jäsenliittojen opiskelijajäseniä, joita on yli satatuhatta. Akavan opiskelijat edistää korkeakouluopiskelijoiden oikeuksia ja asemaa muun muassa toimimalla yhteiskunnallisena keskustelijana.

Tiivistelmä

Tärkeimpinä harjoitteluun liittyvänä asioina esiin nousivat oman alan työkokemuksen kartuttaminen sekä kiinnostava ja motivoiva harjoittelupaikka. Myös työllistymismahdollisuudet sekä verkostoituminen nostettiin esille tärkeinä tekijöinä harjoittelussa.

Tuloksissa nousi esiin joitakin epäkohtia harjoittelukäytännöissä, kuten aiemmassakin harjoittelubarometrissa, jotka liittyivät pääasiassa yleisiin toimintamalleihin eikä yksittäisiin harjoittelukokemuksiin tai -paikkoihin. Harjoittelupaikkoja on joillakin aloilla vaikea löytää ja kilpailu paikoista koetaan kovana, joillakin aloilla harjoitteluiden ajoitus tai paikkojen yhteinen hakeminen voi aiheuttaa vaikeuksia. Useampi henkilö toi myös avoimissa vastauksissa esiin, etteivät harjoittelusta saatava korvaus tai opintopisteet vastaa todellisuudessa tehdyn työn arvoa tai harjoittelujakson vaativuutta.

Korkeakouluharjoittelun käytännöt vaihtelevat paljon sekä ammattikorkeakoulujen ja yliopistojen että alojen välillä. Esimerkiksi ohjauksessa alakohtaiset erot ovat suuria. Joillakin aloilla, kuten kasvatusaloilla tai terveys- ja hyvinvointialoilla, harjoittelun ohjaajan on oltava lähes jatkuvasti läsnä, mutta opintojensa alkuvaiheessakin oleva opiskelija voi työskennellä joillakin aloilla melko itsenäisesti. Vastaavasti joillakin aloilla harjoittelu suoritetaan määrättyssä paikassa, kuten tietyssä koulussa tai sairaalassa, kun toisilla kilpaillaan yritysten tarjoamista harjoittelupaikoista. Palkkaus vaihtelee alojen kesken, mutta myös korkeakoulusektorin mukaan. Esimerkiksi terveys- ja hyvinvointialalla lähes kaikki ammattikorkeakouluopiskelijoiden harjoittelut ovat palkattomia, mutta saman alan yliopisto-opiskelijoiden harjoittelut ovat lähes aina palkallisia.

Harjoittelun suorittaneet pitivät kokemustaan pääsääntöisesti hyödyllisenä ja tärkeänä. Osaaminen ja työkokemus karttuu, työllistymismahdollisuudet parantuvat ja harjoittelun aikana luodaan verkostoja. Joskus työllistytään harjoittelupaikkaan.

Tavanomaisin syy sille, että harjoittelua ei ole suoritettu, oli harjoittelun vapaaehtoisuus. Muita syitä olivat kova kilpailu harjoittelupaikoista ja vaikeudet löytää harjoittelupaikka sekä harjoittelun palkattomuus. Ulkomaalaistaustaisten opiskelijoiden oli vaikea löytää harjoittelupaikkaa kielitaidon ja verkostojen puutteen takia.

2. Korkeakouluharjoittelun käytännöissä on vaihtelua

Kaikilta vastaajilta tiedusteltiin, onko harjoittelu pakollinen osa tutkintoa ja onko vastaaja suorittanut tai halunnut suorittaa harjoittelun osana opintojaan. Heiltä pyydettiin lisäksi mielipiteitä viidestä harjoitteluun liittyvästä väittämästä ja pyydettiin valitsemaan kolme tärkeintä harjoitteluun liittyvää tekijää 11 vaihtoehdon joukosta.

2.1. Harjoittelun pakollisuus

Korkeakouluharjoittelun ilmoitti pakolliseksi osaksi opintojaan 65 prosenttia vastaajista. Yliopistossa opiskelevista vastaajista 43 prosenttia kertoi harjoittelun olevan pakollinen. Vastaava luku ammattikorkeakouluissa opiskelevilla oli 92 prosenttia. Yliopistossa opiskelevista vastaajista 40 prosenttia ja ammattikorkeakouluopiskelijoista 6 prosenttia ilmoitti, että harjoittelun voi sisällyttää tutkintoon. Yliopisto-opiskelijoista 7 prosenttia ja 1 prosentti ammattikorkeakouluopiskelijoista kertoi, ettei vapaaehtoisesta harjoittelusta saa opintopisteitä.

Yliopisto-opiskelijoista 10 prosenttia ja ammattikorkeakouluopiskelijoista 2 prosenttia vastasi, ettei tiedä, onko harjoittelu pakollinen.

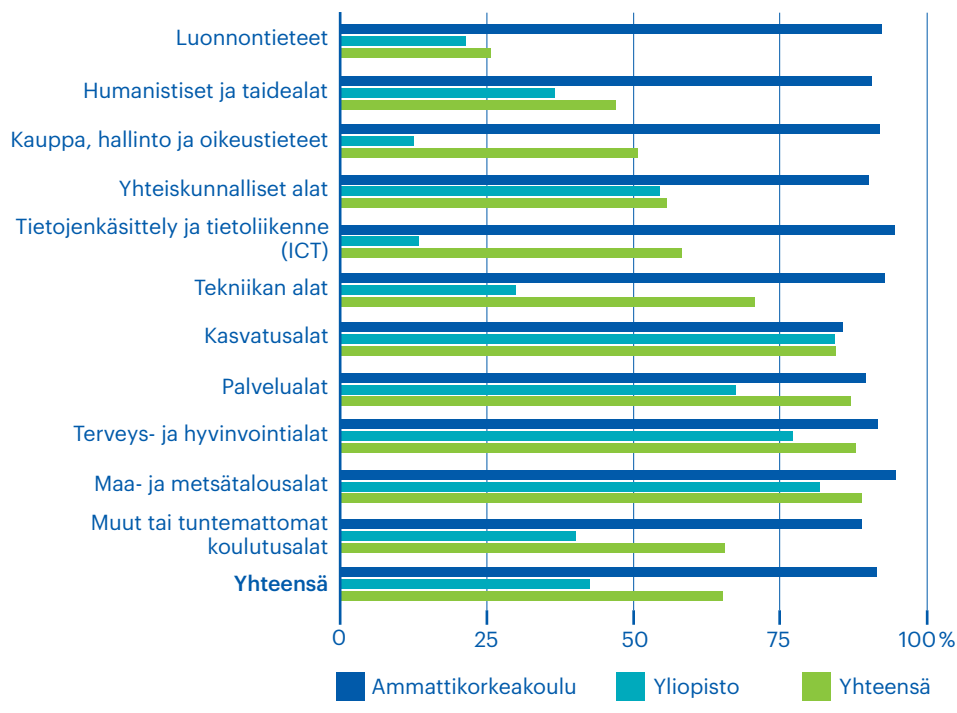
Aiemman harjoittelubarometrin mukaan 60 prosenttia yliopisto-opiskelijoista kertoi harjoittelun olevan pakollinen osa tutkintoa ja vain 3 prosenttia ei tuntenut harjoitteluvaatimuksia.

Harjoittelusta ei ole annettu tarpeeksi tietoa. En tiedä, saako harjoittelusta opintopisteitä tai saako harjoittelusta korvausta. En tiedä, milloin harjoitteluun kannattaisi mennä tai minne voisi mennä harjoitteluun. Harjoittelu kiinnostaisi minua vähäsen, mutta vaikuttaa siltä, että jos haluaa harjoitteluun niin kaikesta pitäisi ottaa itse selvää.

Nainen; yliopisto, humanistiset ja taidealat

Koulutusalaakohtaiset erot harjoittelun pakollisuudessa ovat suuria sekä korkeakoulusektoreiden sisällä että niiden välillä (kuvio 2.1). Ammattikorkeakouluissa lähes kaikilla koulutusaloilla yli 90 prosenttia vastaajista ilmoitti harjoittelun olevan pakollinen osa tutkintoa. Kasvatusaloilla 86 prosenttia kertoi harjoittelun olevan pakollinen, maa- ja metsätalous- sekä tietojenkäsittelyn ja tietoliikenteen opiskelijoista 95 prosenttia. Yliopistoissa hajonta on selvempää tietojenkäsittelyn ja tietoliikenteen sekä kaupan, hallinnon ja oikeustieteiden 13 prosentista kasvatusalojen 84 prosenttiin.

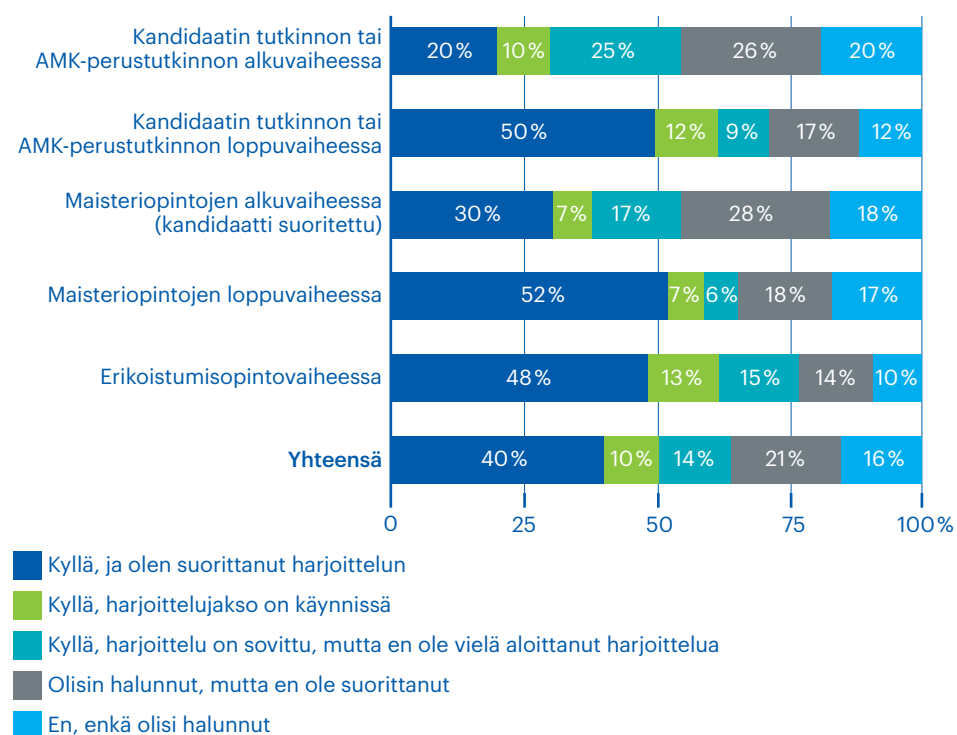
Kuvio 2.1. Harjoittelun pakollisuus korkeakoulusektorin ja koulutusalan mukaan

2.2. Harjoittelun suorittaminen

Vastaajista 40 prosenttia kertoo suorittaneensa harjoittelun ja 10 prosenttia oli harjoittelussa kyselyhetkellä. Avoimissa vastauksissa nousi esille, että mikään esitetystä vastausvaihtoehdoista ei kuvastanut riittävästi sitä tilannetta, että harjoittelu on edessä pakollisena osana tutkintoa, mutta se ei ole vielä ajankohtaista.

Kuvio 2.2. Harjoittelun suorittaminen opintojen vaiheen mukaan

Vuoden 2017 barometrin vastaajista 55 prosenttia oli suorittanut harjoittelun ja 20 prosenttia oli harjoittelussa kyselyhetkellä.

Alemman korkeakoulututkinnon (kandidaatin tutkinto tai AMK-tutkinto) alkuvaiheessa olevista opiskelijoista 30 prosenttia ilmoitti harjoittelun olevan suoritettu tai parhaillaan käynnissä (kuvio 2.2). Näiden tutkintojen loppuvaiheessa olevista harjoittelun oli suorittanut tai parhaillaan sitä suorittamassa 62 prosenttia. Maisteriopintojen alkuvaiheessa olevista 37 prosenttia ja loppuvaiheessa olevista 59 prosenttia ilmoitti suorittaneensa harjoittelun tai sen olevan meneillään.

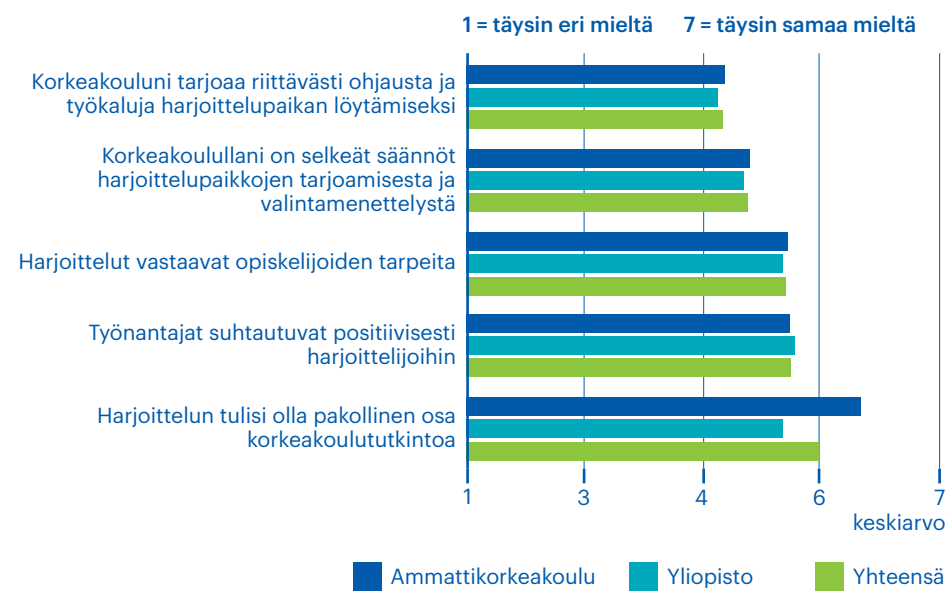
2.3. Mielipiteet harjoitteluun liittyvistä väittämistä

Kaikilta vastaajilta tiedusteltiin mielipiteitä viidestä harjoitteluun liittyvästä väittämästä. Heitä pyydettiin arvioimaan väittämiä asteikolla 1–7, jossa 1 tarkoittaa täysin eri mieltä ja 7 täysin samaa mieltä. Lisäksi oli mahdollisuus valita vaihtoehto en osaa sanoa, joka on poistettu keskiarvovertailuista.

- Harjoittelun tulisi olla pakollinen osa korkeakoulututkintoa
- Työnantajat suhtautuvat positiivisesti harjoittelijoihin
- Harjoittelut vastaavat opiskelijoiden tarpeita
- Korkeakoulullani on selkeät säännöt harjoittelupaikkojen tarjoamisesta ja valintamenettelystä
- Korkeakouluni tarjoaa riittävästi ohjausta ja työkaluja harjoittelupaikan löytämiseksi

Vastausten suorat jakaumat ovat liitetaulukossa 10–14. Eniten samaa mieltä oltiin väittämän harjoittelun tulisi olla pakollinen osa korkeakoulututkintoa kanssa (kuvio 2.3).

Kuvio 2.3. Arviot harjoitteluun liittyvistä väittämistä koulutussektorin mukaan

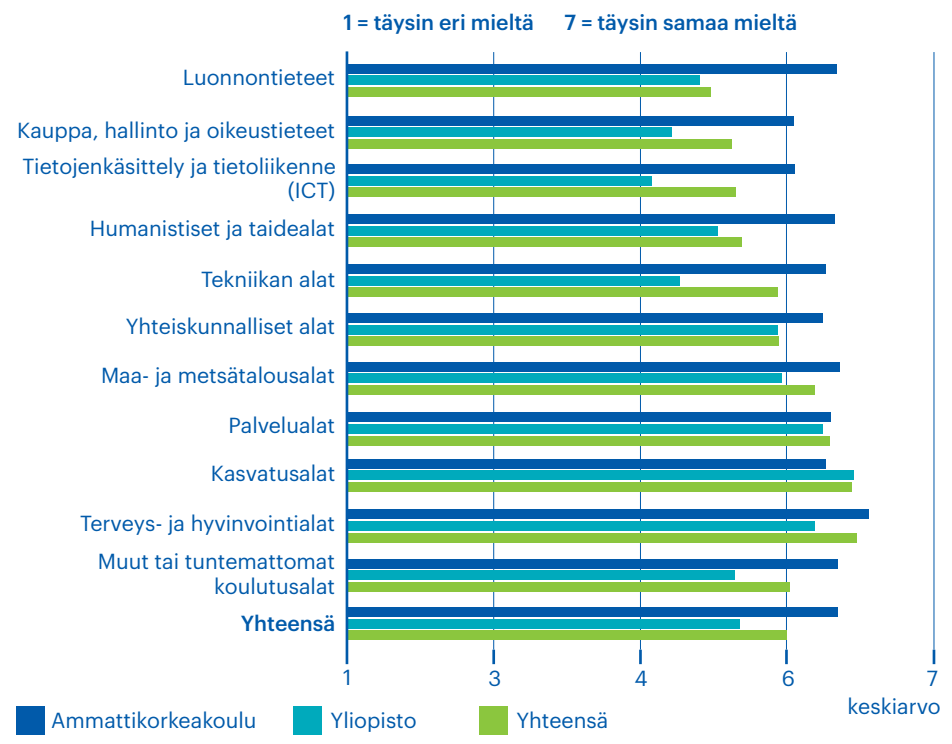
Vastaajien suhtautuminen esitettyihin väittämiin vaihtelee sektorin mukaan vähän verrattuna siihen, kuinka harjoittelun käytännöt, kuten pakollisuus, vaihtelevat korkeakoulusektorin mukaan. Väittämiä tarkastellaan yksitellen ja korkeakoulusektorin että koulutusalan mukaan.

Eniten samaa mieltä oltiin väittämän harjoittelun tulisi olla pakollinen osa korkeakoulututkintoa kanssa (kuvio 2.4). Tässä oli selvästi eniten hajontaa korkeakoulusektorin ja koulutusalalan mukaan. Ne, joiden tutkinnossa harjoittelu on pakollinen, pitäisivät sitä hyödyllisenä kaikissa tutkinnoissa. Aiemman harjoittelubarometrin tulos oli samankaltainen. Avoimissa vastauksissa oli useita mainintoja, että harjoittelu on tärkeä osa opintoja ja siinä pääsee soveltamaan käytännössä koulutuksessa opittua.

Erittäin hyvä, että sellainen on meillä pakollisena. Minun mielestä se pitäisi olla kaikille pakollinen alasta riippumatta.

Nainen; yliopisto, kauppa, hallinto ja oikeustieteet

Kuvio 2.4. Harjoittelun tulisi olla pakollinen osa korkeakoulututkintoa

Korkeakoulujen harjoittelukäytännöt vaihtelevat paljon – ainakin sen perusteella, kuinka opiskelijoiden mielipide niiden selkeydestä vaihtelee (kuvio 2.5). Esimerkiksi luokanopettajakoulutuksessa harjoittelut suoritetaan pääasiassa tietyssä koulussa. Tilanne on vastaava terveys- ja hyvinvointialoilla.

Emme ole saaneet mitään informaatiota harjoitteluihin liittyen, edes sitä, minä vuonna sen voi suorittaa.

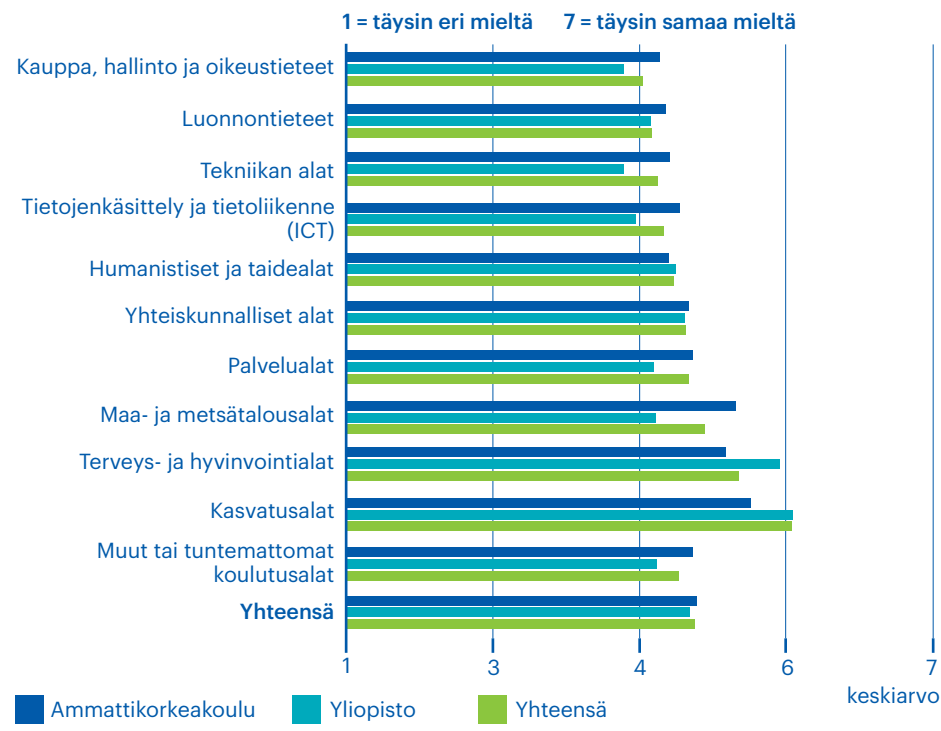
Nainen; ammattikorkeakoulu, humanistiset ja taidealat

Yliopistojen kasvatus- sekä terveys- ja hyvinvointialat erottuvat siinä, tarjoaako korkeakoulu riittävästi ohjausta ja työkaluja harjoittelupaikan löytämiseksi (kuvio 2.6). Ammattikorkeakoulujen terveys- ja hyvinvointialoilla nousee esiin ongelmia sekä tämän kysymyksen että avointen vastausten perusteella. Kun harjoittelupaikat jaetaan yhden järjestelmän kautta, kilpailu harjoittelupaikoista koetaan raskaana ja turhauttavana.

Harjoittelun byrokratia yliopistolla hoitui hitaasti ja huonosti, koska harjoitteluja koordinoiva työntekijä on ylityöllistetty.

Nainen; yliopisto, humanistiset ja taidealat

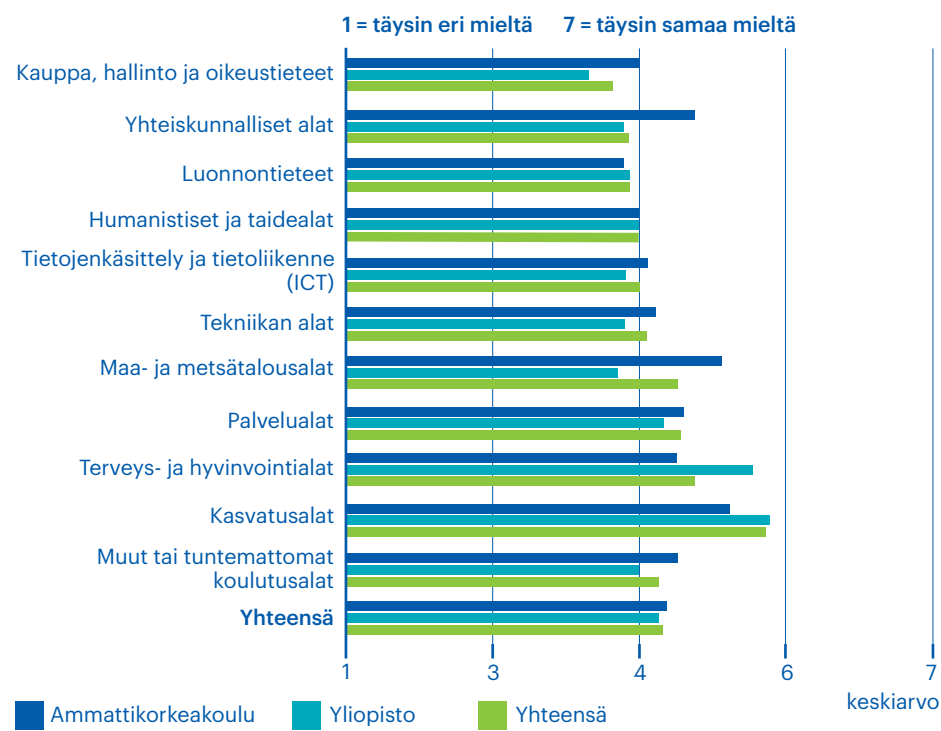
Kuvio 2.5. Korkeakoulullani on selkeät säännöt harjoittelupaikkojen tarjoamisesta ja valintamenettelystä

Harjoitteluja pitäisi pystyä tekemään myös yksityiselle sektorille. Nykyisessä järjestelmässä kiinnostavia harjoittelupaikkoja on liian vähän. Yksityisellä puolella kiinnostavia harjoittelupaikkoja tai työpaikkoja sen sijaan olisi paljon tarjolla.

Nainen; yliopisto; terveys- ja hyvinvointialat

Kuvio 2.6. Korkeakouluni tarjoaa riittävästi ohjausta ja työkaluja harjoittelupaikan löytämiseksi

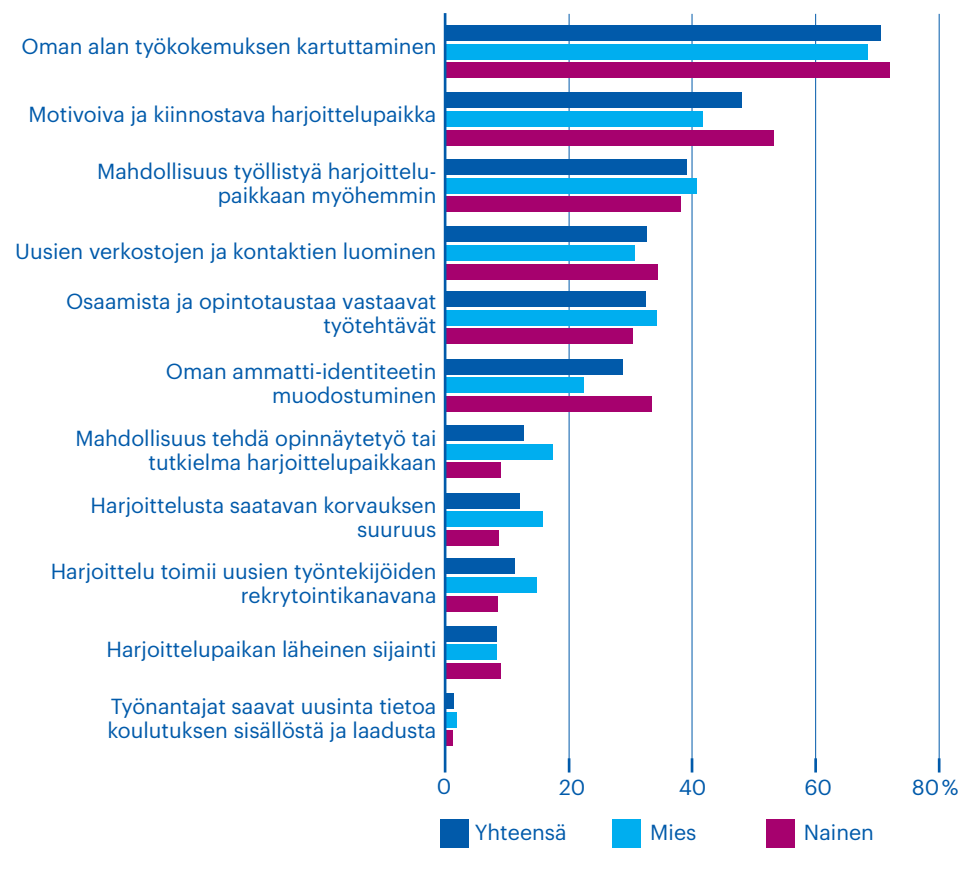

2.4. Mikä harjoittelussa on tärkeää?

Kaikkia vastaajia pyydettiin valitsemaan kolme tärkeintä harjoitteluun liittyvää tekijää. Tuloksista raportoidaan aina se osuus vastaajista, joka on valinnut kyseisen tekijän (kuvio 2.7).

Harjoittelua koskevissa arvioissa on sukupuolen mukaisia eroja. Naisille harjoitteluissa tärkeää olivat *motivoiva ja kiinnostava harjoittelupaikka* ja *oman ammatti-identiteetin muodostuminen*. Miehillä tärkeitä olivat *mahdollisuus tehdä opinnäytetyö tai tutkielma harjoittelupaikkaan*, *harjoittelusta saatavan korvauksen suuruus* ja että *harjoittelu toimii uusien työntekijöiden rekrytointikanavana*.

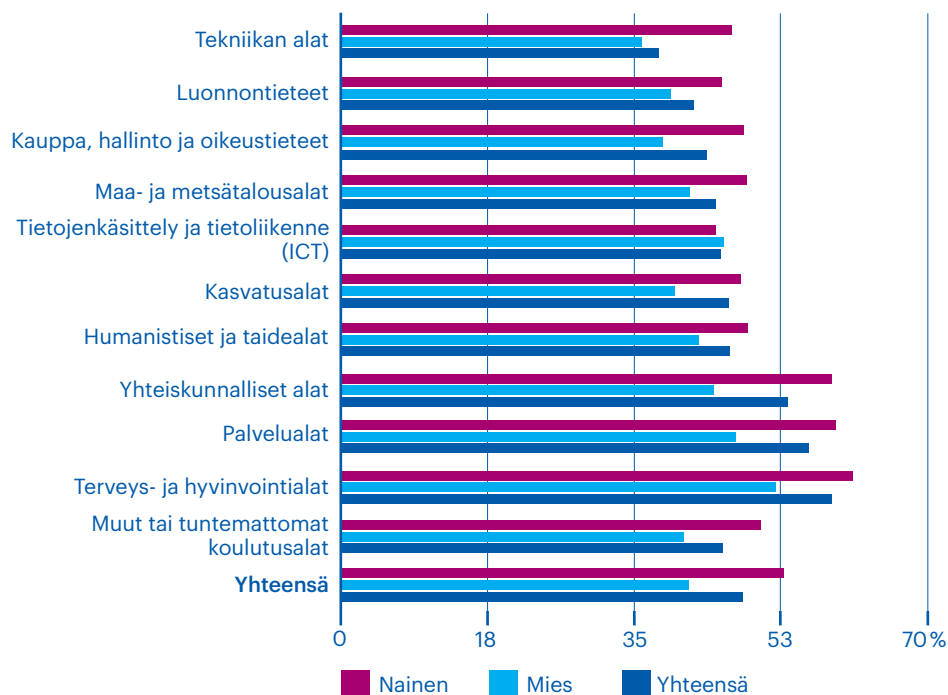
Kuvio 2.7. Tärkeimmät harjoitteluun liittyvät tekijät sukupuolen mukaan

Tarkasteltaessa väittämiä yksitellen koulutusalojen mukaan, korkeakoulusektoreiden välisiä eroja ei juurikaan ole arvioitaessa väittämää motivoiva ja kiinnostava työpaikka on tärkeä. Myös alakohtaisessa tarkastelussa näkyy sukupuolten väliset erot, mutta suurinta vaihtelua on koulutusalojen välillä (kuvio 2.8.).

Kun tarkastellaan *oman ammatti-identiteetin muodostumisen* saamia mainintoja vastaavalla tavalla (kuvio 2.9), alakohtaiset erot ovat selvempiä. Tärkeimpänä ammatti-identiteetin muodostumista pidetään kasvatusaloilla (57 prosenttia) ja terveys- ja hyvinvointialoilla (41 prosenttia). Vähiten tärkeää ammatti-identiteetin muodostuminen on tietojenkäsittelys- ja tietoliikenteessä (17 prosenttia) ja tekniikan aloilla (15 prosenttia).

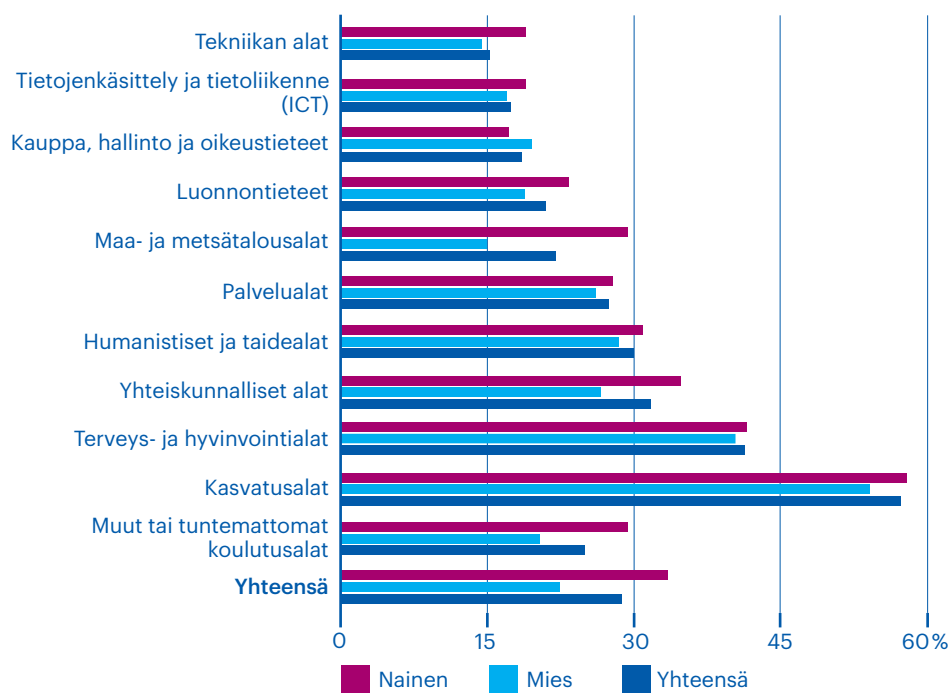
Kuvio 2.8. Motivoiva ja kiinnostava työpaikka on tärkeä harjoitteluun liittyvä tekijä, koulutusalan ja sukupuolen mukaan

Harjoittelut ovat olleet yksi tärkein osa opintojani sekä ammatti-identiteettini rakentumista tukeva osa. Käytäntö on opettanut todella paljon ja kun siihen pääsee yhdistämään koulussa opitun teorian, oma ammatillisuus kehittyy nopeasti.

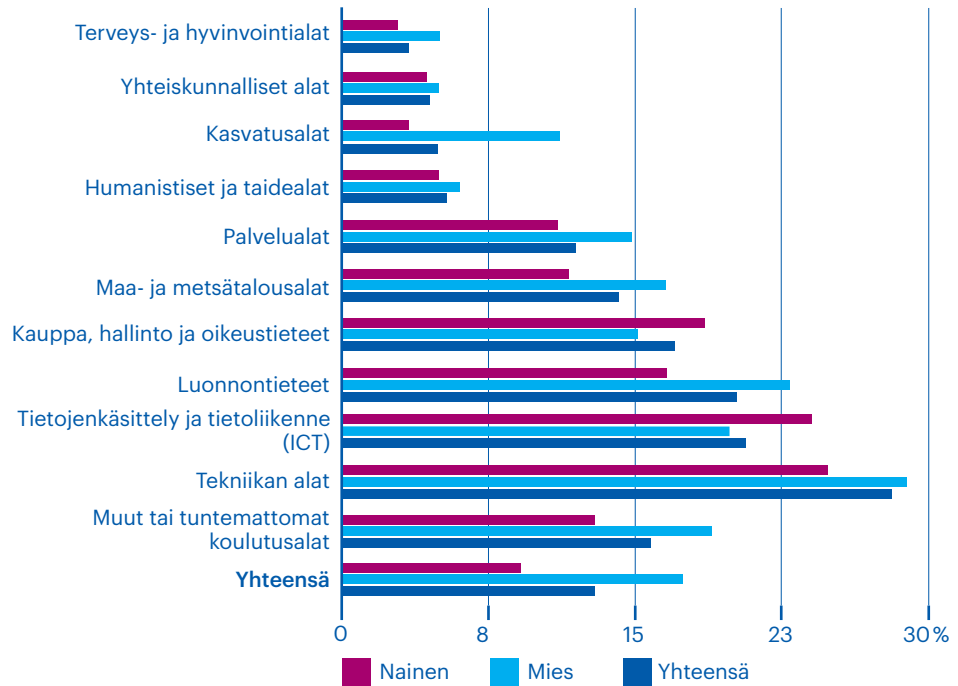
Nainen; ammattikorkeakoulu, terveys- ja hyvinvointialat

Kuvio 2.9. Oman ammatti-identiteetin muodostuminen on tärkeä harjoitteluun liittyvä tekijä, koulutusalan ja sukupuolen mukaan

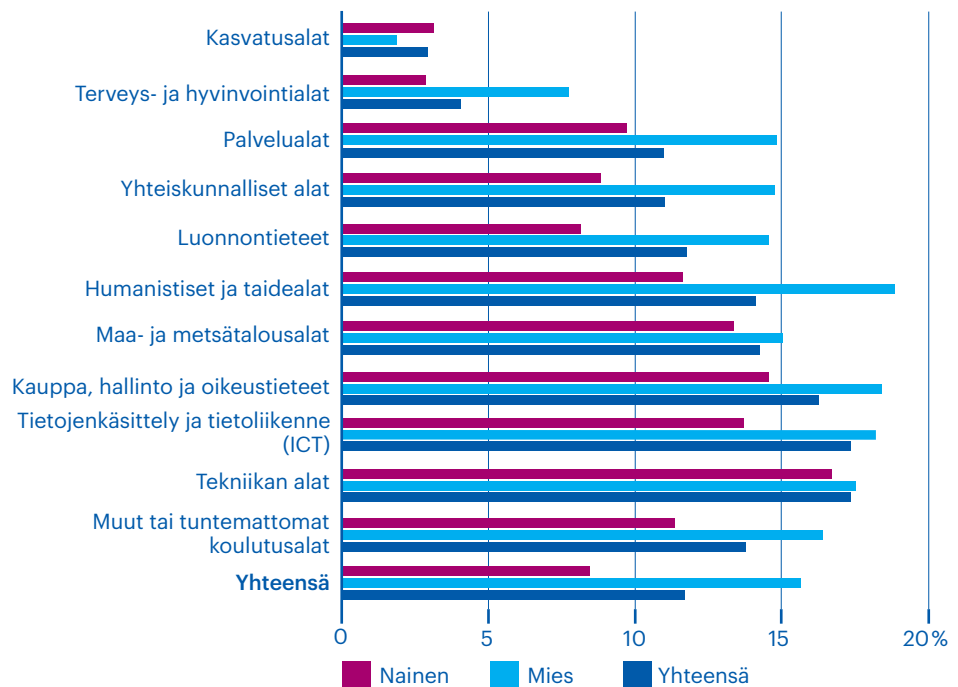

Sukupuolten välillä oli enemmän eroja siinä, koettiinko mahdollisuus tehdä opinnäytetyö tai tutkielma harjoittelupaikkaan tärkeäksi (kuvio 2.10). Miesvaltaisilla aloilla tämä vaihtoehto nousi esiin vastaajan sukupuolesta riippumatta useammin kuin naisvaltaisilla aloilla. Lähes kaikilla aloilla miesvastaajat pitivät asiaa tärkeämpänä kuin naispuoliset vastaajat.

Kuvio 2.10. Mahdollisuus opinnäytetyön tekemiseen on tärkeä harjoitteluun liittyvä tekijä, koulutusalan ja sukupuolen mukaan

Kuvio 2.11. Harjoittelusta maksettava korvaus on tärkeä harjoitteluun liittyvä tekijä, koulutusalan ja sukupuolen mukaan

Erittäin suositeltava kokemus kaikin puolin. Löysin pro gradu -aiheeni harjoittelujaksoksi myötä.

Nainen; yliopisto, humanistiset ja taidealat

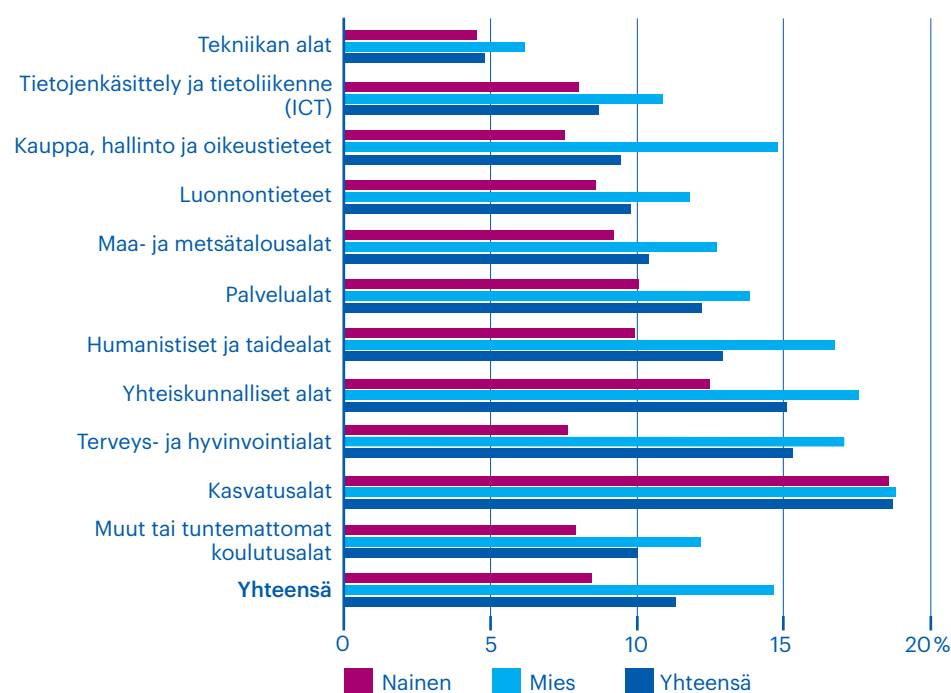
Harjoittelusta maksettava korvaus oli lähes kaikilla aloilla miehille tärkeämpi kuin naisille. Mies- ja naisvaltaisten alojen erot näkyvät kuitenkin selvästi (kuvio 2.11). Tärkeintä harjoittelusta maksettava korvaus oli tekniikan aloilla ja ICT-alalla ja vähiten tärkeää kasvatusaloil- la ja terveys- ja hyvinvointialoilla.

En ole ikinä tehnyt palkatonta harjoittelua. Kannattaa etsiä paikka, josta saa palkkaa.

Mies, ammattikorkeakoulu, tekniikan alat

Arvioitaessa väittämää *harjoittelun toimiminen uusien työntekijöiden rekrytointikanavana* oli eroja alan ja sukupuolen mukaan. Lähtökohtaisesti miehet pitivät tätä tekijää tärkeämpänä, mutta ICT-alalla naiset ja miehet arvioivat väittämää samoin.

Kuvio 2.12. Harjoittelun toimiminen uusien työntekijöiden rekrytointikanavana on tärkeä harjoitteluun liittyvä tekijä, koulutusalan ja sukupuolen mukaan

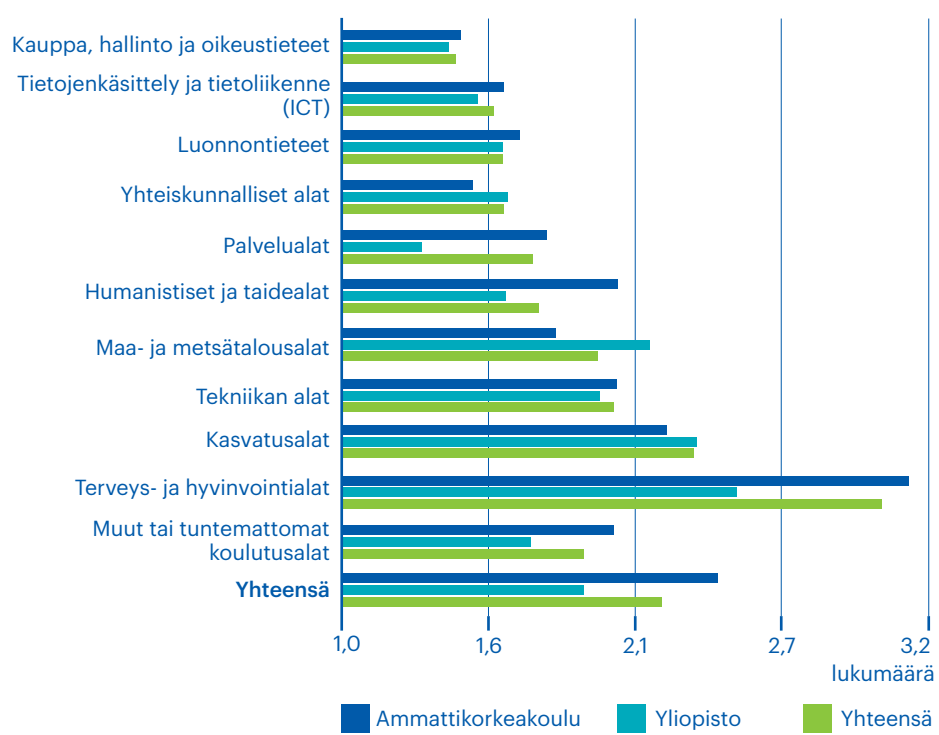
3. Kokemukset suoritetuista korkeakouluharjoitteluista

3.1. Harjoittelun määrä ja kesto

Niiltä, jotka vastasivat suorittaneensa tai parhaillaan suorittavansa harjoittelua, kysyttiin suoritettujen harjoitteluiden määrää. Suurin osa vastaajista ilmoitti tehneensä yhden harjoittelun (40 prosenttia) tai kaksi harjoittelua (28 prosenttia). Vastaajista 11 prosenttia ilmoitti harjoitteluista olleen viisi tai enemmän. Vaikka harjoitteluiden määrä kysyttiin vastausvaihtoehtojalla asteikolla 1–5 tai enemmän, eikä muuttuja ole aidosti jatkuva, tehdään siitä kuitenkin keskiarvovertailuja.

Yliopisto-opiskelijoista 50 prosenttia ilmoitti suorittaneensa vain yhden harjoittelun (65 prosenttia vuonna 2017), ammattikorkeakouluopiskelijoista 33 prosenttia (36 prosenttia

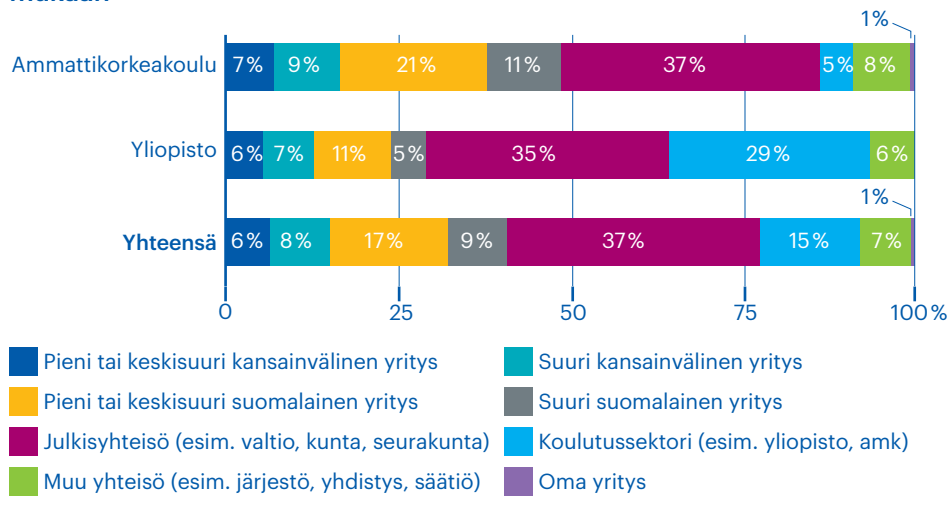
Kuvio 3.1. Suoritettujen harjoittelujaksojen määrä keskimäärin koulutusalan ja korkeakoulusektorin mukaan

vuonna 2017). Vastaavasti 15 prosenttia ammattikorkeakouluopiskelijoista ilmoitti suorittaneensa viisi tai sitäkin useampia harjoitteluita, kun vain 5 prosenttia yliopisto-opiskelijoista ilmoitti vastaavan luvun.

Eniten harjoittelujaksoja suoritetaan terveys- ja hyvinvointialoilla ja erityisesti ammattikorkeakouluissa, joissa on keskimäärin noin kolme harjoittelua. Suurimmalla osalla koulutusalasta harjoittelujaksojen määrä oli keskimäärin suurempi ammattikorkeakouluissa kuin yliopistoissa, mutta maa- ja metsätalousaloilla ja kasvatusalalla yliopisto-opiskelijoilla oli enemmän harjoittelujaksoja kuin ammattikorkeakouluopiskelijoilla (kuvio 3.1).

Kuvio 3.2. Harjoittelun suorittaneiden työnantajat korkeakoulusektorin mukaan

Yrityksissä suoritti harjoittelunsa 50 prosenttia ammattikorkeakouluopiskelijoista ja 29 prosenttia yliopisto-opiskelijoista, mikä oli sama osuus kuin vuonna 2017 (kuvio 3.2). Julkisyhteisöt ovat toiseksi yleisin harjoittelupaikka. Pienen tai keskisuuren yrityksen ilmoitti harjoittelupaikakseen 21 prosenttia ammattikorkeakouluopiskelijoista (26 prosenttia vuonna 2017) ja 11 prosenttia yliopistossa opiskelevista vastaajista (10 prosenttia vuonna 2017).

Merkittävimät erot harjoittelupaikassa (kuvio 4.2) ovat kuitenkin korkeakoulusektorin mukaisia. Koulutussektorin on yliopisto-opiskelijoilla yleisempi harjoittelupaikka kuin ammattikorkeakouluopiskelijoilla. Yliopistossa opiskelevista vastaajista 29 prosenttia ja ammattikorkeakouluopiskelijoista 5 prosenttia ilmoitti suorittaneensa harjoittelun koulutussektorilla (22 prosenttia ja 4 prosenttia vuonna 2017).

3.2. Kirjavat harjoittelukäytännöt

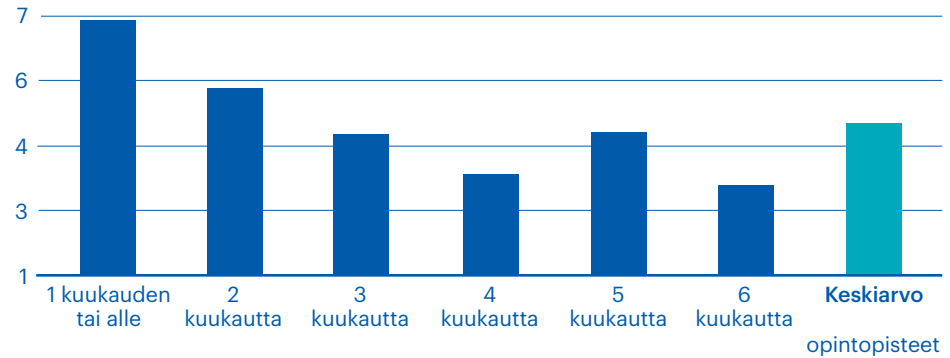
Korkeakouluharjoitteluun liittyy monia harjoittelijan ja harjoittelupaikan välisiä käytännön järjestelyitä, joiden toteuttaminen vaihtelee. Näitä ovat harjoittelun ohjaus, työ- tai harjoittelusopimus, työ- tai harjoittelutodistus, palkallisuus ja opintopisteiden kertyminen.

Vastaajista 94 prosenttia ilmoitti, että harjoittelusta saa opintopisteitä. Yhdestä harjoittelusta ilmoitettiin saatavan keskimäärin 12 opintopistettä, mutta harjoittelun kesto vaikuttaa tähän. Kun saadut opintopisteet jaetaan harjoittelun kestolla, kuukauden harjoittelun keskiarvoksi saadaan 4,5 opintopistettä (kuvio 3.3). Pidemmistä harjoitteluista saadaan suhteellisesti selvästi vähemmän opintopisteitä kuin lyhyemmistä.

Enemmän opintopisteitä kuukauden täysipäiväisistä harjoitteluista kuin pelkästään 2 opintopistettä.

Nainen; yliopisto, humanistiset ja taidealat

Kuvio 3.3. Harjoittelusta saadut opintopisteet keskimäärin harjoittelun keston mukaan

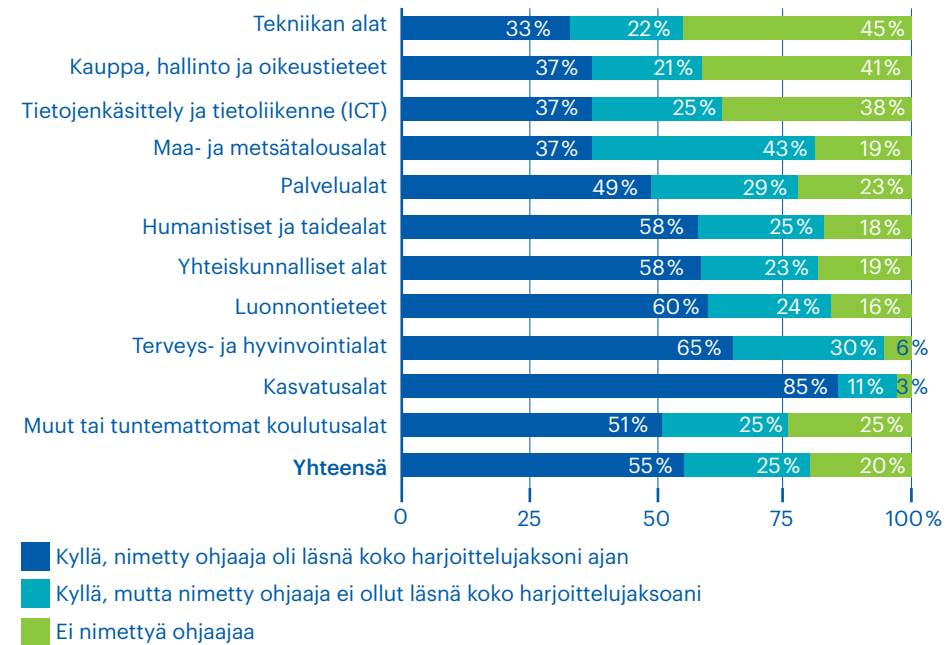

Opintopisteiden saamista tiedusteltiin myös niiltä, jotka eivät olleet aloittaneet harjoittelujaksoaan. Erot olivat melko pieniä: suoritetuista tai käynnissä olevista harjoittelusta 3,5 prosenttia oli sellaisia, joista ei saanut opintopisteitä ja sovituista 2,1 prosenttia.

Ohjauksen saatavuus vaihtelee aloittain

Tarkimmin ohjattua harjoittelu on kasvatusaloilla sekä terveys- ja hyvinvointialoilla. Harjoittelu suoritetaan useimmin kokonaan ilman nimettyä ohjaajaa tekniikan aloilla, kaupan, hallinnon ja oikeustieteiden aloilla sekä ICT-alalla (kuvio 3.4).

Kuvio 3.4. Oliko sinulla harjoittelupaikassasi nimetty ohjaaja?

Ammattikorkeakouluissa opiskelevista 54 prosenttia ja yliopistoissa opiskelevista 57 prosenttia ilmoitti, että nimetty ohjaaja oli läsnä koko harjoittelujakson ajan. Ilman nimettyä ohjaajaa ilmoitti olleensa 19 prosenttia ammattikorkeakouluopiskelijoista ja 23 prosenttia yliopisto-opiskelijoista.

Vuonna 2017 ammattikorkeakouluopiskelijoista 60 prosenttia ja yliopisto-opiskelijoista 64 prosenttia ilmoitti, että nimetty ohjaaja oli läsnä koko harjoittelujakson ajan. Ammattikorkeakouluopiskelijoista 12 prosenttia ja yliopisto-opiskelijoista 15 prosenttia kertoi, ettei harjoittelupaikassa ollut nimettyä ohjaajaa.

Harjoittelu on auttanut minua yhdistämään teorian tietoa käytäntöön. Harjoittelun työpaikkaohjaajalla on suuri merkitys. Ohjaajan kanssa olen pystynyt peilaamaan omaa oppimistani ja tuoda omia ajatuksia ja oivalluksia esille. Ohjaaja pohtii asioita yhdessä minun kanssa ja tukee työyhteisöön sulautumisessa. Olen kuullut opiskelukavereiltani, ettei työpaikkaohjaajat ole olleet kaikki kovin hyviä ja harjoittelun ohjaajia tulisikin mielestäni kouluttaa. Silloin kun työpaikkaohjaaja on osaava, jää ohjaavan opettajan rooli pienemmäksi. Ainakin sosiaalialalla ammatti-identiteetti kehittyy mielestäni nimenomaan harjoittelussa.

Nainen; ammattikorkeakoulu, terveys- ja hyvinvointialat

Sopimukset harjoittelusta

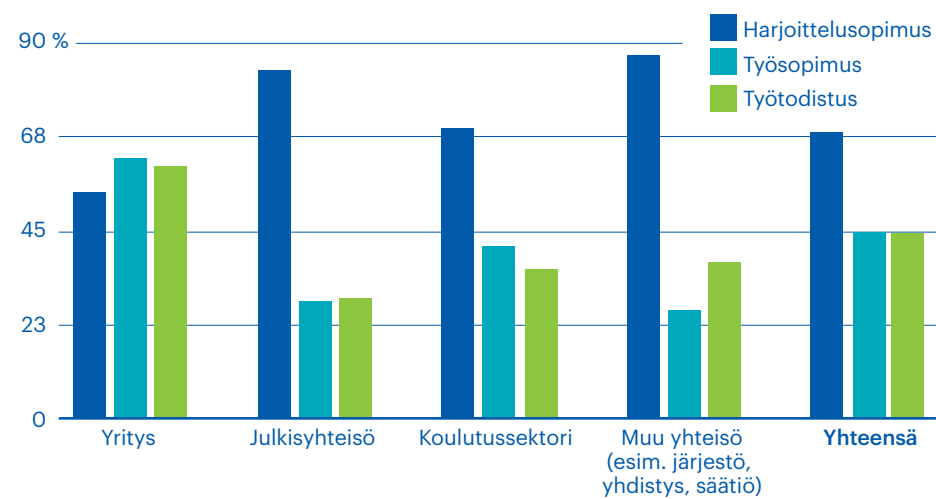
Vastaajista 69 prosenttia ilmoitti, että harjoittelusta oli solmittu harjoittelusopimus. Työsopimus oli 45 prosentilla. Vastaajista 97 prosenttia ilmoitti, että harjoittelusta oli laadittu joko työ- tai harjoittelusopimus, vuonna 2017 hieman yli 80 prosenttia.

Työtodistus

Työtodistuksen oli harjoittelustaan saanut 45 prosenttia vastaajista. Työtodistuksen kertoi saaneensa 39 prosenttia ammattikorkeakouluopiskelijoista ja 54 prosenttia yliopisto-opiskelijoista (vuonna 2017 ammattikorkeakouluopiskelijoista 31 prosenttia ja 61 prosenttia yliopisto-opiskelijoista).

Julkisella ja kolmannella sektorilla suositaan harjoittelusopimusten tekemistä työsopimusten sijaan (kuvio 3.5). Näillä sektoreilla ei saa työtodistusta edes joka toinen harjoittelija. Yrityksissä kaksi kolmannesta harjoittelusta tehdään työsopimuksella ja niistä saa työtodistuksen.

Kuvio 3.5. Harjoittelu- tai työsopimuksen solmiminen työnantajan mukaan

Harjoittelun palkallisuus

Yksi keskeisistä korkeakouluharjoitteluun liittyvistä tekijöistä on sen palkallisuus. Harjoittelupalkka ja harjoittelun palkattomuus nousivat esiin lukuisissa avoimissa vastauksissa:

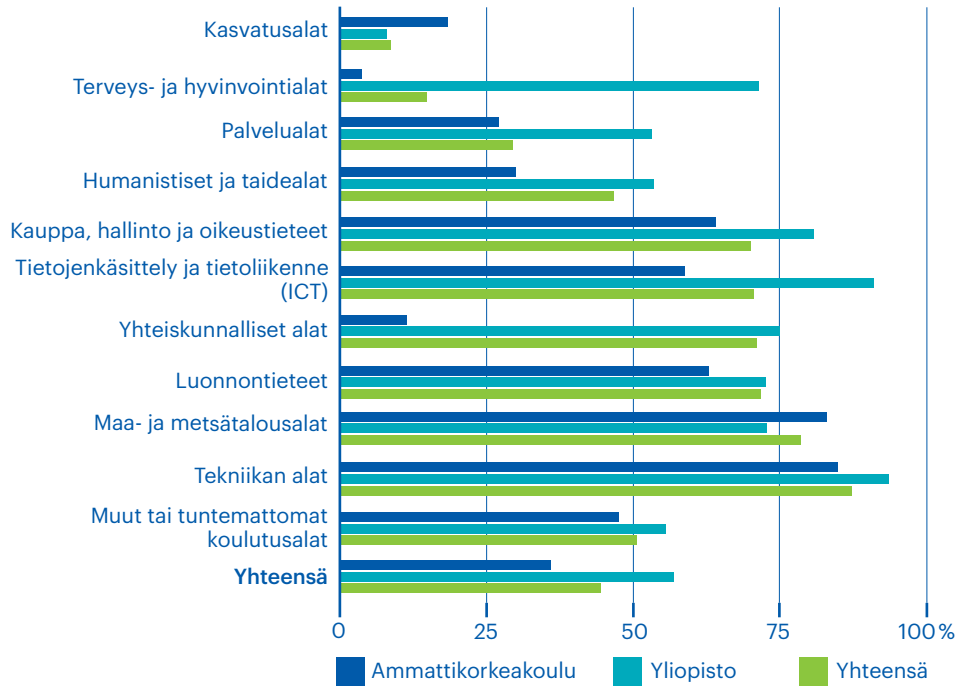
Alamme harjoittelut ovat siinä mielessä hyviä, että ne ovat lähtökohtaisesti palkallisia. Se on suuri asia alan opiskelijoille: Palkattomia harjoitteluita ei edes kannata ottaa.

Mies; yliopisto, humanistiset ja taidealat

Ammattikorkeakouluissa opiskelevista vastaajista 36 prosenttia ja yliopisto-opiskeliijoista 57 prosenttia ilmoitti, että harjoittelusta maksettiin palkkaa (36 prosenttia ja 72 prosenttia vuonna 2017).

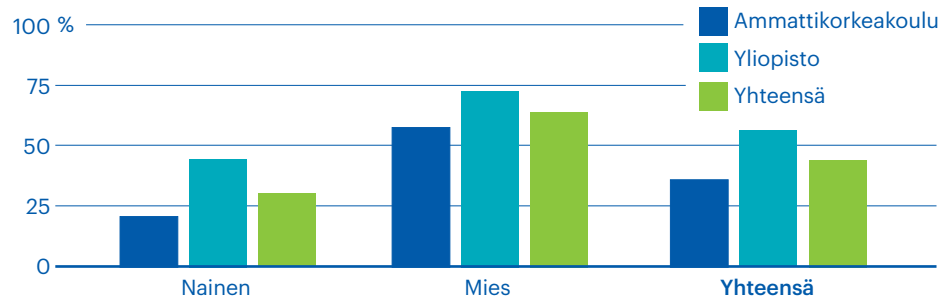
Tekniikan aloilla palkallisia harjoitteluja on 87 prosenttia ja maa- ja metsätalousaloilla 78 prosenttia (kuvio 3.6). Terveys- ja hyvinvointialoilla palkallisia harjoitteluita on 15 prosenttia ja kasvatusalalla 8 prosenttia. Terveys- ja hyvinvointialan yliopisto-opiskelijoiden harjoitteluista 71 prosenttia on palkallisia, ammattikorkeakouluopiskelijoilla 3 prosenttia.

Kuvio 3.6. Palkallisten harjoitteluiden osuus koulutusalan ja korkeakoulusektorin mukaan

Vastanneista miehistä 64 prosenttia ilmoitti saavansa palkkaa harjoittelusta, naisista 30 prosenttia (kuvio 3.7). Ero on selkeä korkeakoulusektorin mukaan: miespuolisista yliopisto-opiskeliijoista palkkaa oli saanut 73 prosenttia ja naispuolisista ammattikorkeakouluopiskelijoista 21 prosenttia.

Kuvio 3.7. Suoritetun harjoittelun palkallisuus sukupuolen ja korkeakoulusektorin mukaan

Sosiaali- ja terveysalalla (myös muilla) olisi ehdottoman tärkeää, että harjoitteluis- ta maksettaisiin vaikka edes alinta palkkaa, sillä esimerkiksi insinööriopiskelijat suorittavat harjoittelunsa pääsääntöisesti kesällä kesätyön lomassa tai palkkasuh- teessa. Lisäksi sosiaali- ja terveysalalla monessa paikassa käytetään opiskelijoita lisäresurssina, eikä tarvitse palkata työntekijää, vaikka harjoitteluohjaaja kuitenkin joutuu myös opettamaan asioita opiskelijalle.

Nainen; ammattikorkeakoulu, terveys- ja hyvinvointialat

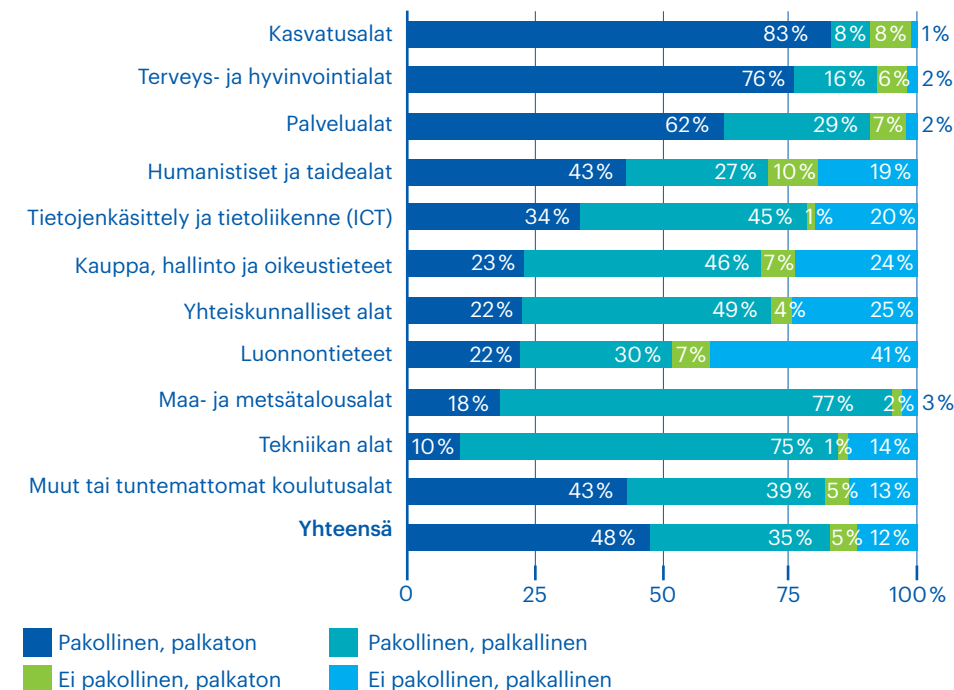
Harjoittelun pakollisuuden ja palkallisuuden yhteys

Tutkintoon pakollisena kuuluvasta harjoittelujaksosta maksetaan palkkaa harvemmin kuin vapaaehtoisista harjoitteluista (kuvio 3.8). Kaikista pakollisista harjoitteluista 39 prosenttia on palkallisia. Ammattikorkeakouluissa palkallisia on 36 prosenttia harjoitteluista, yliopistoissa 46 prosenttia.

Ammattikorkeakoulujen vastaajista 58 prosenttia ilmoitti, että harjoittelujakso on pakollinen ja palkaton, yliopistojen vastaajista 33 prosenttia (kaikista vastaajista 48 prosenttia).

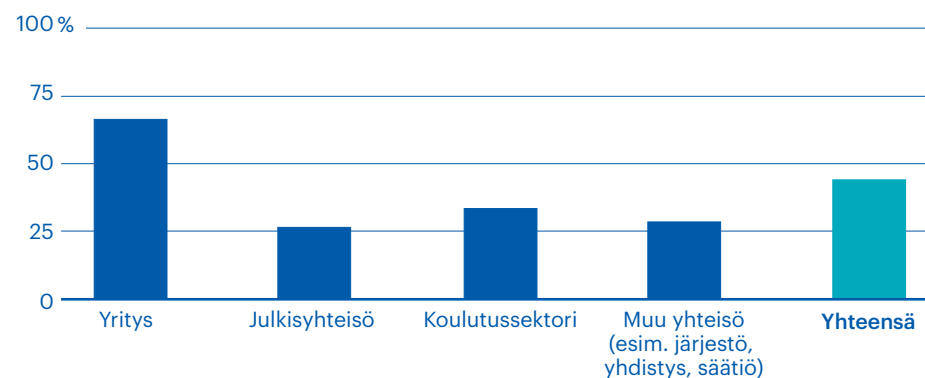
Kaikista vastaajista 35 prosenttia ilmoitti pakollisen harjoittelun olevan palkallinen (ammattikorkeakoulut 36 prosenttia ja yliopistot 33 prosenttia). Pakollinen ja palkaton harjoittelu jakautuu epätasaisemmin koulutusalojen mukaan tarkasteltuna (kuvio 3.8).

Kuvio 3.8. Suoritetun harjoittelun pakollisuus ja palkallisuus koulutusalan mukaan

Vastaajien mukaan 67 prosenttia yrityksissä suoritettavista harjoitteluista on palkallisia (kuvio 3.9). Ammattikorkeakouluissa opiskelevista vastaajista 58 prosenttia kertoi, että yrityksessä suoritettava harjoittelu on palkallinen. Yliopisto-opiskelijoilla vastaava luku oli 86 prosenttia.

Kuvio 3.9. Palkallisten harjoitteluiden osuus työnantajan ja korkeakoulusektorin mukaan

Koulutussektorilla suoritetuista harjoitteluista oli palkallisia 34 prosenttia ja muissa julkisyhteisöissä 27 prosenttia. Kolmannella sektorilla palkallisia oli 28 prosenttia harjoitteluista.

Suomessa harjoittelijoiden ja lopputyöntekijöiden asema ja palkkaus huippuluokkaa. Ulkomailla diplomityöntekijänä saan: a) huonoa palkkaa (300 e/kk) ja b) työyhteisön arvostus ja asema yhteisössä on todellakin tehty selväksi, että en kuulu tiimiin ja olen ”vain” diplomityöntekijä. Suomessa olin osa tiimiä siinä missä vakituiset työntekijät.

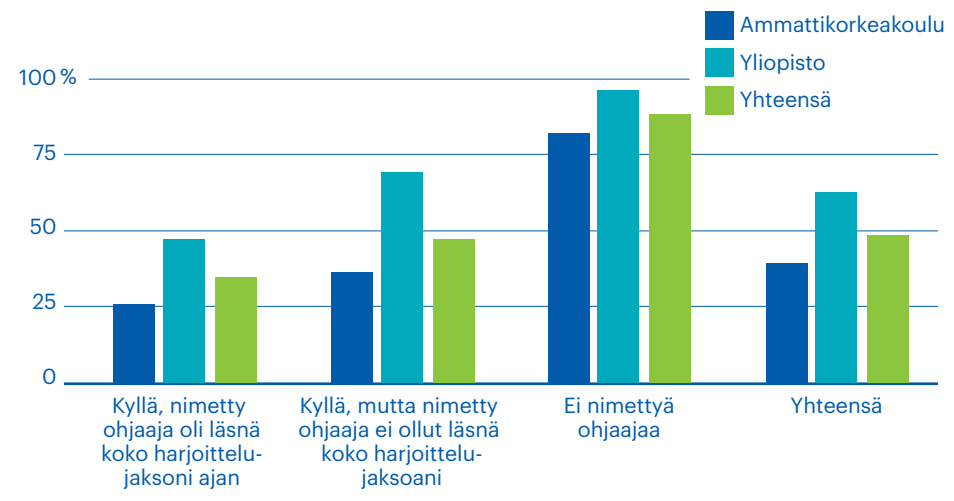
Nainen, yliopisto, tekniikan alat

Harjoittelun ohjaus ja palkallisuus

Palkallisten harjoitteluiden osuus on yhteydessä siihen, onko harjoittelujaksolla ollut nimetty ohjaaja ja onko hän ollut läsnä koko harjoittelun ajan. Niistä harjoitteluista, joissa ei ollut nimettyä ohjaajaa, 80 prosenttia oli palkallisia. Niistä harjoitteluista, joissa ohjaaja oli koko harjoittelun ajan läsnä, oli palkallisia 32 prosenttia ja niistä, joissa ohjaaja oli nimetty, mutta ei koko aikaa läsnä, 43 prosenttia.

Korkeakoulusektorien välillä on vaihtelua. Niistä yliopisto-opiskelijoista, joiden harjoittelujaksolla ei ollut nimettyä ohjaajaa, 86 prosenttia kertoi harjoittelun olleen palkallinen, ammattikorkeakouluopiskelijoista 74 prosenttia (kuvio 3.10).

Kuvio 3.10. Palkallisten harjoitteluiden osuus harjoittelun ohjauksen ja korkeakoulusektorin mukaan

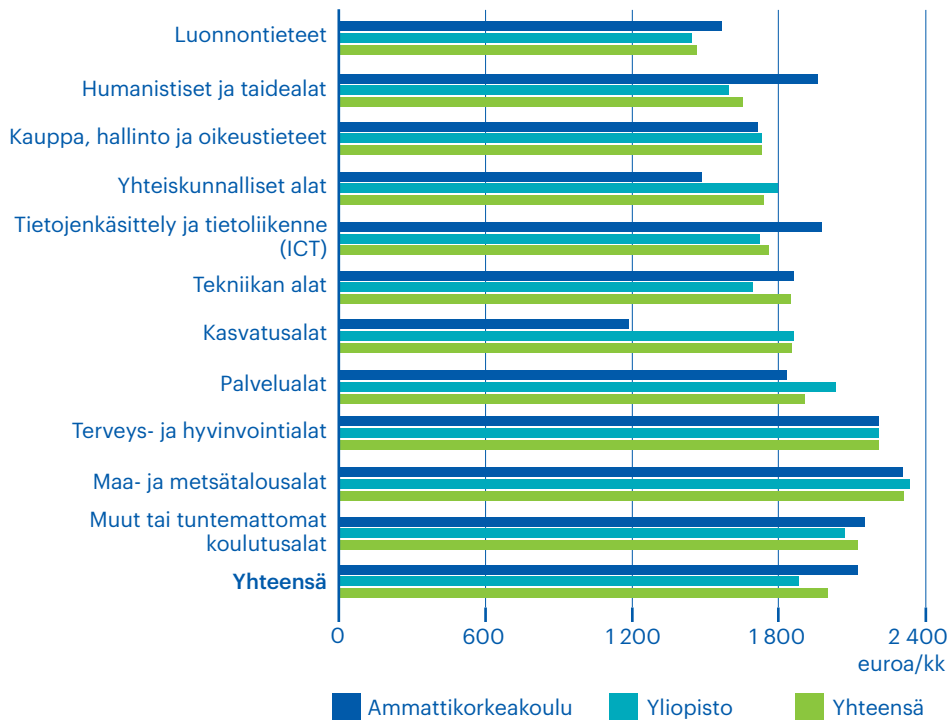
Harjoittelusta tulisi aina maksaa palkka työehtosopimusten mukaisesti. Jos palkkaa ei makseta, harjoittelijalla tulisi olla ohjaaja 100 prosenttia harjoitteluajasta. Tällainen ohjaussuhde toteutuu kokemukseni mukaan vain erittäin harvoin. Harjoittelija on hyvin usein enemmän työntekijä, mutta ei saa palkkaa harjoittelustaan. Toki vastuu tehtävistä on pienempi, mutta itsenäistä työskentelyä sisältävät harjoittelut (jotka myös tukevat opintoja parhaiten) eivät saisi olla palkattomia missään tapauksessa.

Nainen; yliopisto, humanistiset ja taidealat

Harjoittelupalkan taso

Harjoittelusta maksetun palkan kerrottiin olevan keskimäärin hieman alle 2 000 euroa kuukaudessa, mutta tässä oli selviä ala- ja sektorikohtaisia eroja (kuvio 3.11).

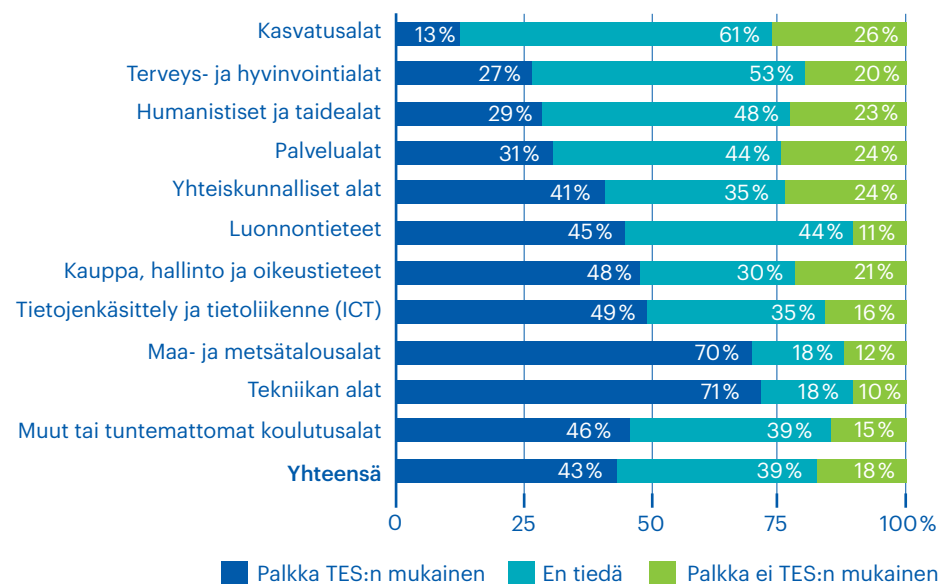
Kuvio 3.11. Harjoittelusta maksettu keskimääräinen bruttopalkka koulutusalan ja korkeakoulusektorin mukaan

Vastaajista 44 prosenttia ilmoitti maksetun palkan olleen työehtosopimuksen (tes:n) mukaista, mutta 39 prosenttia vastaajista ei tiennyt, oliko näin. Ammattikorkeakouluissa opiskelevista 41 prosenttia ja yliopistoissa opiskelevista vastaajista 48 prosenttia ilmoitti, että harjoittelusta maksettu palkka oli alan työehtosopimuksen mukainen (aiemmin 40 ja 48 prosenttia).

Asiasta epätietoisien määrä oli 41 prosenttia ammattikorkeakouluissa (aiemmin 33 prosenttia) ja yliopistoissa 37 prosenttia (33 prosenttia). Palkkatietämys vaihteli alojen kesken (kuvio 3.12). Kasvatusaloilla oli eniten asiasta epätietoisia, maa- ja metsätalousaloilla vähiten. Palkat vastasivat työehtosopimuksia eniten maa- ja metsätalousaloilla.

Kuvio 3.12. Oliko suoritetusta harjoittelusta maksettava palkka alalla sovellettavan työehtosopimuksen mukainen?

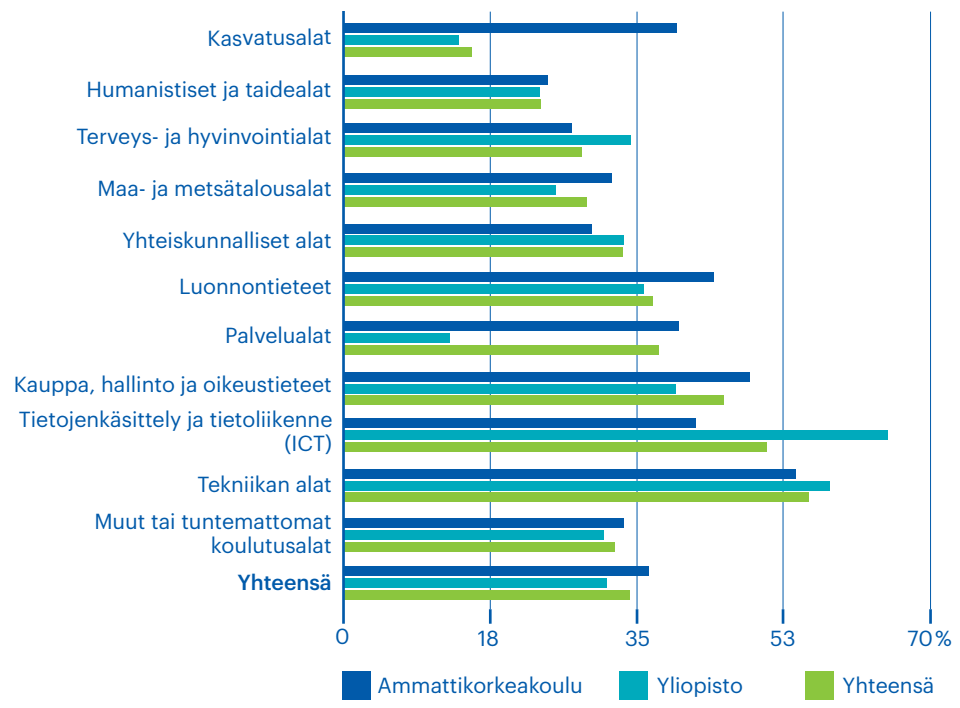

Työllistyminen harjoittelupaikkaan

Vastaajista 19 prosenttia ilmoitti työllistyneensä ja työskentelevänsä harjoittelupaikassaan yhä, 15 prosenttia ilmoitti työllistyneensä mutta lopettaneensa siellä työskentelemisen (kuvio 3.13). Vastaajista 22 prosenttia kertoi, että ei ole työllistynyt harjoittelupaikkaansa mutta haluaisi ja 22 prosenttia kertoi, että ei haluaisi työllistyä harjoittelupaikkaansa. Vastaajista 12 prosenttia ei osannut sanoa, koska harjoittelu on vielä kesken.

Lisäksi 11 prosenttia vastaajista oli valinnut vastausvaihtoehdon jotakin muuta, mitä? ja noin 650 henkilöä oli kirjoittanut aiheesta avoimen vastauksen. Suuri osa avoimista vastauksista oli lähinnä täsmennyksiä mainittuihin asetelmiin, mutta esille nousi tilanteita, joissa harjoittelu oli suoritettu paikassa, johon oli työsuhte ennestään.

Kuvio 3.13. Harjoittelupaikkaan työllistyneet koulutusalan ja korkeakoulusektorin mukaan

Harjoittelupaikkaan työllistyneiksi on laskettu ne, jotka ovat ilmoittaneet työllistyneensä sinne, siihen katsomatta, jatkuuko työsuhte edelleen.

Ammattikorkeakouluopiskelijat työllistyivät harjoittelupaikkoihinsa useammin (36 prosenttia) kuin yliopisto-opiskelijat (31 prosenttia). Erot ovat suuremmat, kun harjoittelupaikkaan työllistymistä tarkastellaan sekä koulutusalan että korkeakoulusektorin kautta (kuvio 4.13). Harjoittelupaikkaan työllistyneiden osuus vaihtelee tekniikan alojen 55 prosentista (54 prosenttia ammattikorkeakouluissa ja 58 prosenttia yliopistoissa) kasvatusalojen 15 prosenttiin (39 prosenttia ammattikorkeakouluissa ja 13 prosenttia yliopistoissa).

Yliopistoissa korkein työllistymisprosentti harjoittelupaikkaan oli ICT-alalla (65 prosenttia), matalin palvelualoilla ja kasvatusaloilla (13 prosenttia). Ammattikorkeakouluissa korkeimmat lukemat olivat tekniikan aloilla (54 prosenttia) ja matalin humanistisilla ja taidealoilla (24 prosenttia).

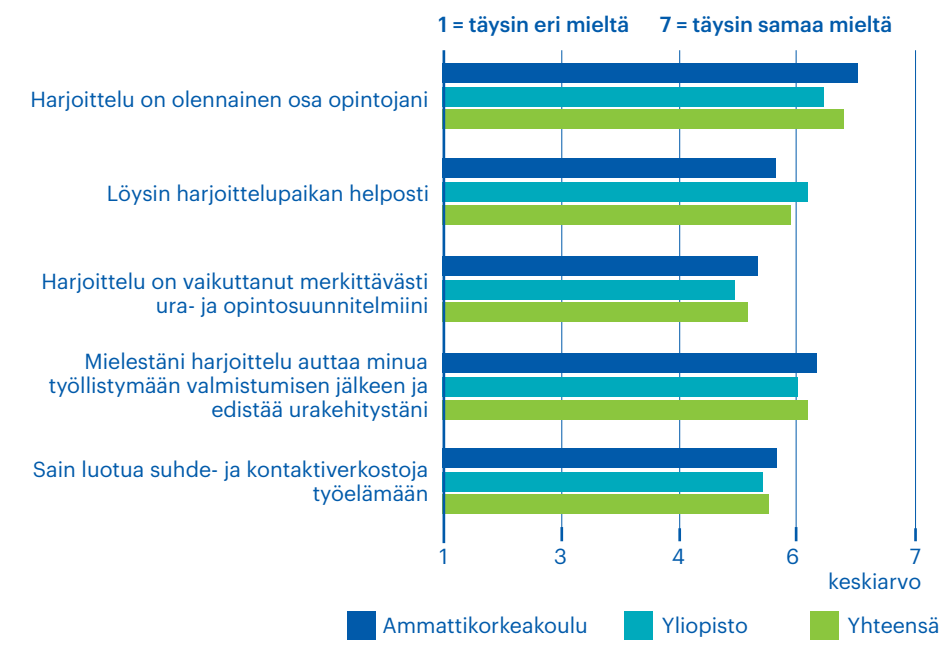
3.4. Mielipiteet harjoittelukokemuksesta

Harjoittelun suorittaneita pyydettiin arvioimaan harjoitteluun liittyviä väittämiä asteikolla 1 = täysin eri mieltä – 7 = täysin samaa mieltä. Lisäksi valittavissa oli vaihtoehto en osaa sanoa, joka on poistettu keskiarvovertailuista). Väitteet olivat seuraavat:

- Harjoittelu on olennainen osa opintojani
- Harjoittelu kehitti osaamistani ja valmiuksia toimia työelämässä
- Harjoittelujakson/-jaksojen pituus oli riittävä
- Mielestäni harjoittelu auttaa minua työllistymään valmistumisen jälkeen ja edistää urakehitystäni
- Pääsin soveltamaan teoriaosaamista ja taitojani käytännössä
- Pystyin antamaan ja sain palautetta harjoittelun aikana
- Tunsin, että työtäni harjoittelijana arvostettiin työyhteisössä
- Löysin harjoittelupaikan helposti
- Työnkuvani oli vaihteleva ja monipuolinen
- Harjoittelun tavoitteet ja sisältö vastasi ennako-odotuksiani
- Tunsin olevani tasavertainen työyhteisön jäsen
- Sain luotua suhde- ja kontaktiverkostoja työelämään
- Minulle oli jo harjoittelun alussa selvää, mitkä tulevat olemaan harjoittelun työnkuva, vaatimukset ja sisältö
- Harjoittelu on vaikuttanut merkittävästi ura- ja opintosuunnitelmiini
- Harjoittelukokemus muutti käsityksiäni työelämästä

Suhtautumisessa väittämiin oli hyvin vähän korkeakoulusektorin mukaisia eroja (kuvio 3.14). Ammattikorkeakouluissa opiskelevat ovat kokeneet useammin kuin yliopisto-opiskelijat, että harjoittelu on olennainen osa heidän opintojaan, harjoittelu vaikutti merkittävästi

Kuvio 3.14. Suoritettua harjoittelua koskevat väittämät, joissa suurimmat erot korkeakoulusektorin mukaan

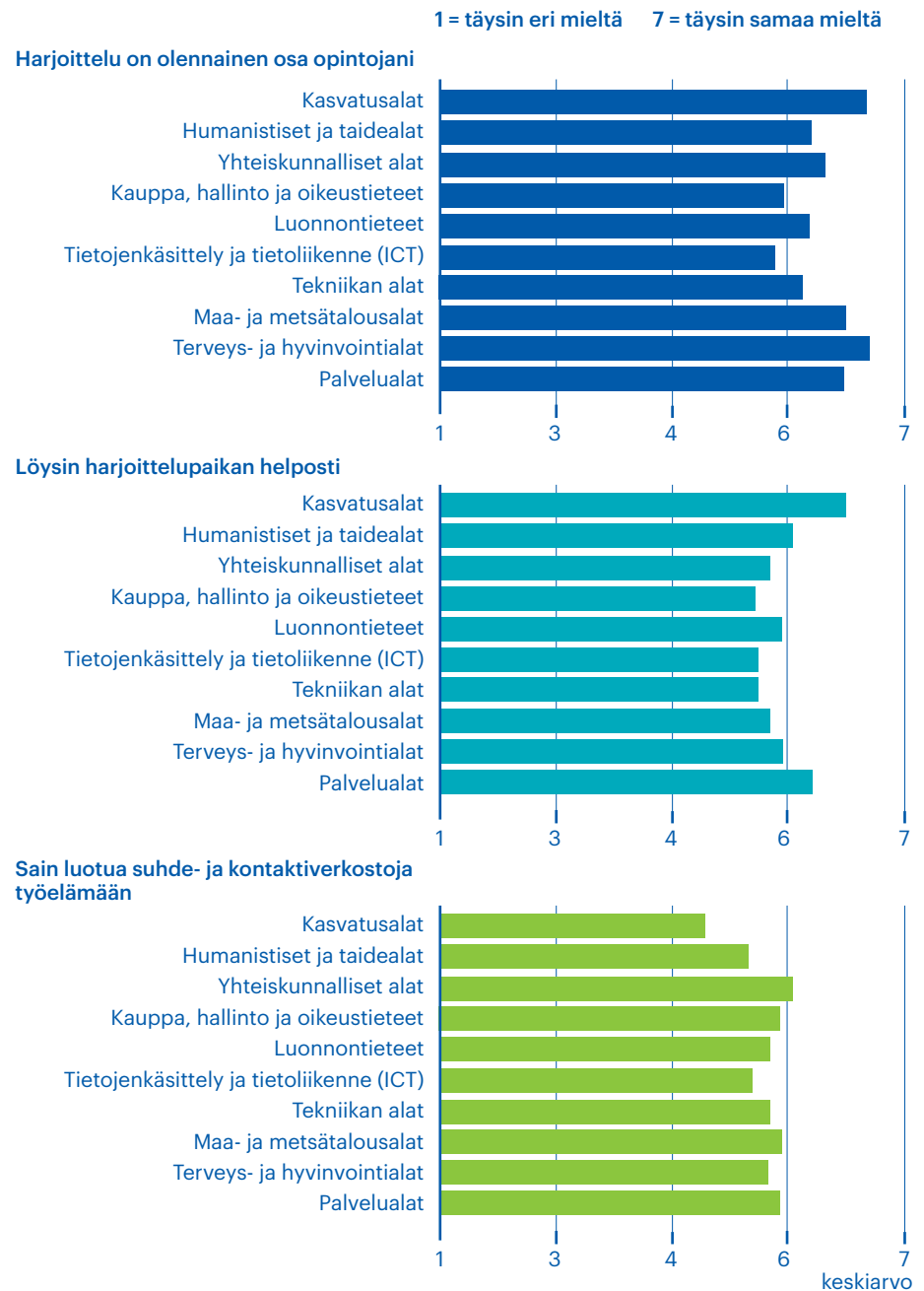

ura- ja opintosuunnitelmiin, harjoittelu auttaa heitä työllistymään valmistumisen jälkeen ja edistää urakehitystä ja harjoittelun aikana on saatu luotua suhde- ja kontaktiverkostoja työelämään. Yliopisto-opiskelijat olivat useammin sitä mieltä, että harjoittelupaikka löytyi helposti.

Hieman enemmän eroavaisuuksia väittämien välillä oli koulutusalan mukaan (Kuvio 3.15). Terveys- ja hyvinvointialoilla sekä kasvatusalajoilla opiskelevat olivat eniten samaa mieltä väittämän *harjoittelu on olennainen osa opintojani* kanssa. Vähiten samaa mieltä tästä väittämästä olivat kaupan, hallinnon ja oikeustieteen alojen sekä ICT-alan opiskelijat.

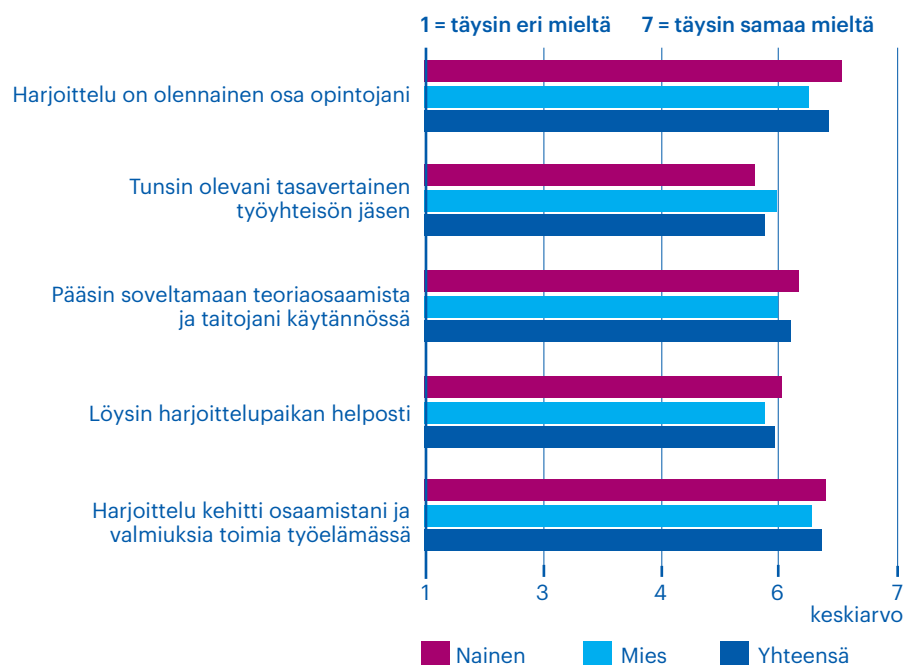
Kasvatusalajien ja palvelualajien opiskelijat löysivät harjoittelupaikan helpoiten, vaikeimaksi sen kokivat ICT- alan sekä kaupan, hallinnon ja oikeustieteiden opiskelijat. Yhteiskunnallisten alojen sekä maa- ja metsätalousalojen opiskelijat katsoivat luoneensa parhaiten suhde- ja kontaktiverkostoja, heikoimmin tässä kokivat onnistuneensa humanististen ja taidealojen sekä kasvatusalajien opiskelijat.

Kuvio 3.15. Harjoittelukokemusta koskevat väittämät, joissa suurimmat erot koulutusalan mukaan

Sukupuolen mukaan tarkasteltuna miehet olivat useammin samaa mieltä väittämän *tunsin olevani tasavertainen työyhteisön jäsen* kanssa (kuvio 3.16). Naiset olivat useammin sitä mieltä, että *harjoittelu on olennainen osa opintojani, pääsin soveltamaan teoriaosaamista ja taitojani käytännössä, löysin harjoittelupaikan helposti ja harjoittelu kehitti osaamistani ja valmiuksia toimia työelämässä*.

Kuvio 3.16. Harjoittelukokemusta koskevat väittämät, joissa eniten vaihtelua sukupuolen mukaan

4. Ei harjoittelua suoritettuna

Niiltä vastaajilta, jotka ilmoittivat, etteivät ole suorittaneet harjoittelua osana nykyistä tutkintoaan, tiedusteltiin syitä tähän. Heille tarjottiin 19 mahdollista syytä (kuvio 4.1), joita pyydettiin arvioimaan asteikolla 1 – 7, jossa vaihtoehto 1 tarkoittaa ei lainkaan vaikutusta ja 7 edustaa vaihtoehtoa vaikutti ratkaisevasti.

Kuvio 4.1. Missä määrin seuraavat tekijät ovat vaikuttaneet siihen, ettet ole suorittanut harjoittelua?

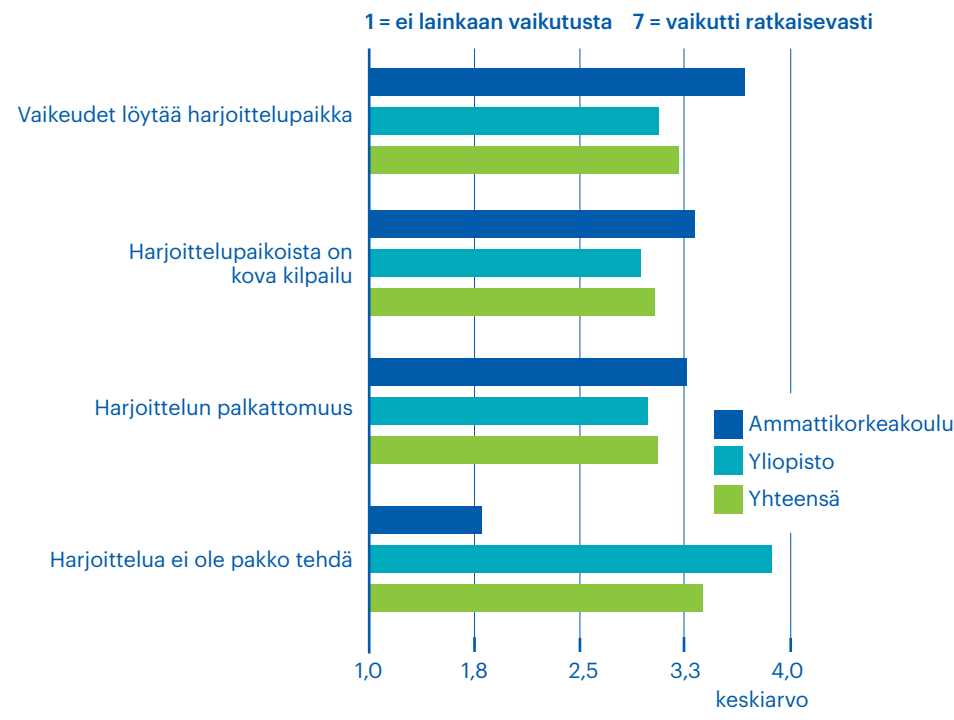

Vaikuttavimmiksi syiksi arvioitiin, että harjoittelua ei ole pakko tehdä, vaikeudet löytää harjoittelupaikka, harjoittelun palkattomuus ja että harjoittelupaikoista on kova kilpailu.

Vuonna 2017 tärkeimmiksi tekijöiksi kerrottiin, että harjoittelupaikoista on kova kilpailu, harjoittelutuen saamisen vaikeudet ja vaikeudet harjoittelun ja muiden opintojen yhteensovittamisen kanssa.

Kuviossa 4.2 on kuvattu vaikuttavimmiksi mainitut syyt korkeakoulusektorin mukaan siten, että molemmilta sektoreilta sekä kaikilta yhteensä on valittu tarkasteluun kolme tärkeintä syytä. Harjoittelun vapaaehtoisuus korostuu yliopisto-opiskelijoilla ja harjoittelupaikkojen löytämisen vaikeus ammattikorkeakouluopiskelijoilla. Kilpailu harjoittelupaikoista korostuu ammattikorkeakouluopiskelijoilla.

Kuvio 4.2. Kolme tärkeintä syytä sille, ettei vastaaja ole suorittanut harjoittelua, korkeakoulusektorin mukaan

AMK- ja yliopisto-opiskelijat eivät ole tasavertaisessa asemassa harjoittelupaikkaa hakiessa, koska ammattikorkeakoulut (tai ainakaan minun) eivät myönnä harjoittelutukea, jota usein toivotaan harjoittelupaikkailmoituksissa (esim. harjoittelutukea saavat ovat etusijalla paikan valinnassa)

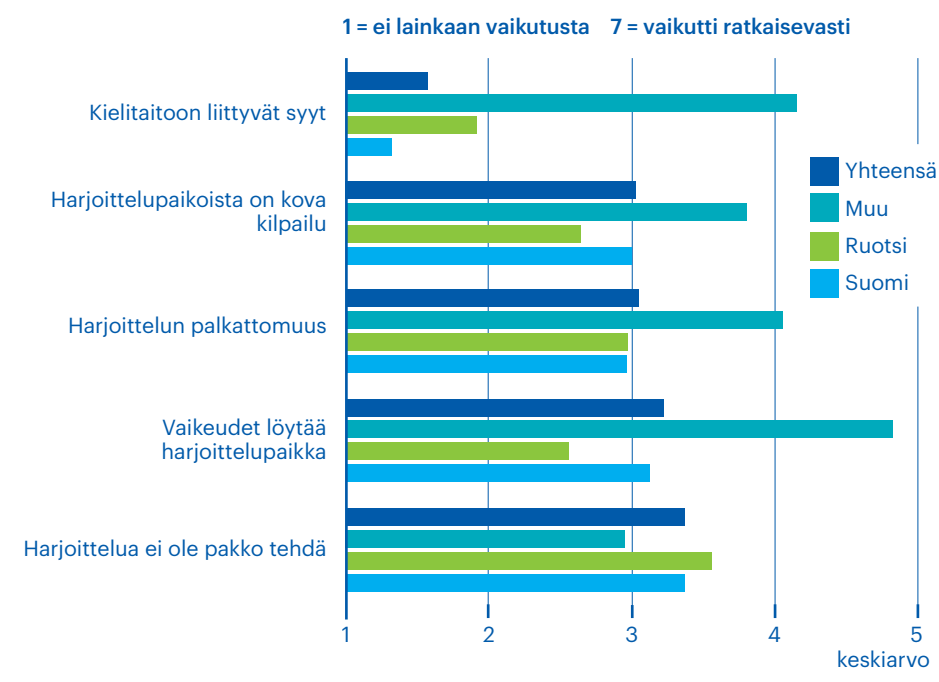
Mies; ammattikorkeakoulu, humanistiset ja taidealat

Muuta kuin suomea tai ruotsia äidinkielenään puhuvat opiskelijat kohtaavat selvästi enemmän vaikeuksia harjoittelun suorittamisessa kuin suomen- tai ruotsinkieliset (kuvio 4.3). Syyt liittyvät kielitaitoon, mutta myös kilpailuun, palkattomuuteen ja harjoittelupaikan löytämiseen. Avoimissa vastauksissa korostui kielitaitovaatimusten lisäksi vaikeus ottaa vastaan palkatonta harjoittelupaikkaa opintotukijärjestelmän ulkopuolella olemisen vuoksi (kansainväliset tutkinto-opiskelijat) ja työnantajien asenteet ulkomaalaisia tai ulkomaalais-taustaisia harjoittelupaikan hakijoita kohtaan.

All the vacancies in my field of study demanded fluency in Finnish language.

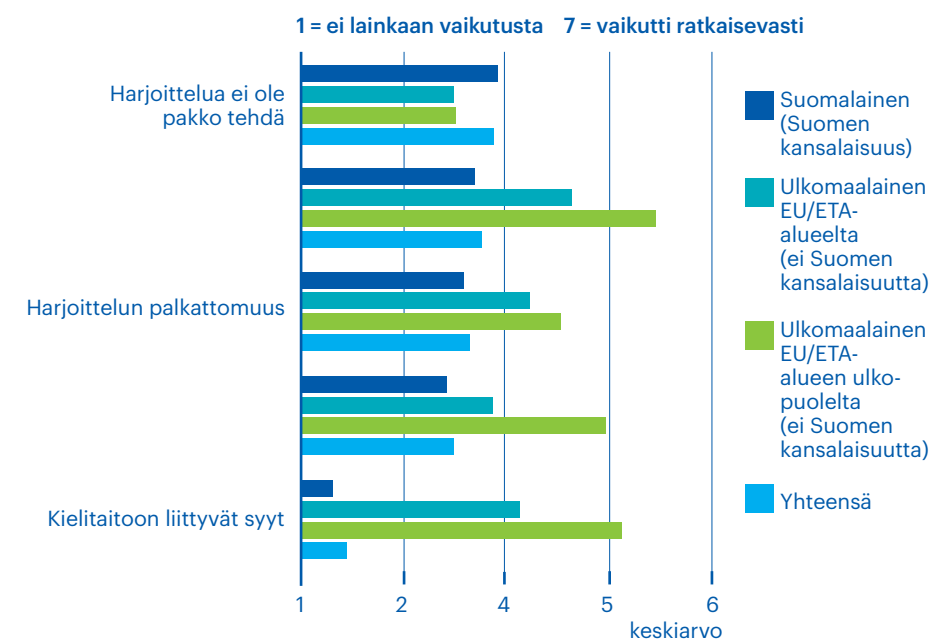
Nainen, yliopisto, luonnontieteet

Kuvio 4.3. Tärkeimmät syyt olla suorittamatta harjoittelua äidinkielen mukaan

Kielitaito, ongelmat paikan löytämisessä, verkostojen puute ja palkattomuus korostuvat selvimmin EU/ETA-alueen ulkopuolelta saapuneilla opiskelijoilla (kuvio 4.4). Myös EU/ETA-alueen sisältä tulleet ulkomaalaiset opiskelijat ovat selvästi eri asemassa kuin suomalaiset.

Kuvio 4.4. Tärkeimmät syyt olla suorittamatta harjoittelua kansalaisuuden mukaan

For foreign students, it is much more difficult to find an internship in Finland. Firstly, because we can't take unpaid internships, and secondly, because Finnish employers are reluctant to give us a chance.

Nainen; ammattikorkeakoulu, kauppa, hallinto ja oikeustieteet

5. Lopuksi

Korkeakouluharjoittelun kenttä näyttäytyi tässä tutkimuksessa hyvin moninaisena, kuten aiemmissakin harjoittelubarometreissa. Harjoittelun pakollisuus, harjoittelupaikka, harjoittelun ohjaus, harjoittelusta maksettu palkka ja opintopisteiden määrä vaihtelee suuresti sekä korkeakoulusektorin että koulutusalan mukaan.

Sekä ammattikorkeakoulu- että yliopisto-opiskelijat pitivät pakollista harjoittelua tärkeänä ja arvioivat työnantajien suhtautuvan myönteisesti harjoitteluihin sekä katsovat harjoittelun vastaavan opiskelijoiden tarpeita. Harjoittelupaikkojen tarjoaminen ja harjoittelukäytännöt korkeakoululla saivat huonomman arvion, samoin ohjaus harjoittelupaikan löytämiseksi.

Oman alan työkokemuksen kartuttaminen nousi tärkeimmäksi tekijäksi harjoittelussa, toiseksi tärkeimpänä pidettiin motivoivaa ja kiinnostavaa harjoittelupaikkaa. Kolmanneksi tärkein tekijä oli mahdollisuus työllistyä harjoittelupaikkaan. Samat tekijät ovat nousseet esille aiemmissa harjoittelubarometreissa.

Harjoittelun palkallisuus on Akavan opiskelijoiden tavoite, jota on nostettu esiin aiemmissakin harjoittelubarometreissa. Tavoitteeseen näyttää kuitenkin olevan matkaa. Ammattikorkeakouluissa opiskelevista vastaajista 36 prosenttia ilmoitti, että harjoittelusta maksettiin palkkaa, yliopistossa opiskelevista 57 prosenttia. Kaikista pakollisista harjoitteluista 39 prosenttia on palkallisia.

Koulutusalojen ja työelämän eriytyminen sukupuolen mukaan näkyy harjoitteluissakin, muun muassa harjoittelupalkoissa. Tekniikan aloilla 87 prosenttia harjoitteluista on palkallisia, terveyst- ja hyvinvointialoilla 15 prosenttia ja kasvatusaloilla 8 prosenttia.

Akavan opiskelijat painottaa, että harjoittelukäytäntöjä tulee selkiyttää ja harjoitteluista viestimistä tulee parantaa. Harjoittelun ohjauksen resurssit pitää varmistaa sekä korkeakouluissa että harjoittelupaikoissa. Opiskelijoiden mahdollisuutta suorittaa harjoittelu ulkomailla tulee kehittää, sillä ulkomaan harjoittelut ovat edelleen melko harvinaisia. Lisäksi kansainväliset opiskelijat kohtaavat vaikeuksia löytää harjoittelupaikkoja Suomesta. Harjoittelun palkattomuus on erityisen ongelmallista toimeentulon näkökulmasta ulkomaalaistaisille opiskelijoille, koska he eivät ole opintotukijärjestelmän piirissä.

Parhaimmillaan harjoittelu hyödyttää opiskelijaa, työnantajaa ja korkeakoulua. Se on oiva tapa tarjota opiskelijalle oman alansa työkokemusta, syventää asiantuntijuutta ja osaamista sekä luoda polkua työllistymiseen valmistumisen jälkeen.

Hyvät yhteydet ja sujuva siirtyminen koulutuksen ja työelämän välillä on kaikkien osapuolten etu, joten harjoitteluun on syytä kiinnittää huomiota ja kehittää sen käytäntöjä edelleen.

Liite 1: Aineiston kuvaus

Harjoittelubarometrin aineisto kerättiin osana Opiskelun ja koulutuksen tutkimussäätiö Otuksen Opiskelijabarometri 2019 -tiedonkeruuta. Opiskelijabarometri toteutettiin vuonna 2019 ensimmäistä kertaa täysin sähköisenä tiedonkeruuna ja niin sanotulla kokonaisotannalla, eli tutkimuskutsu lähetettiin koko kohderyhmälle. Kutsu osallistua kyselyyn lähetettiin keväällä 2019 läsnäoleville, ammattikorkeakouluissa alempaa korkeakoulututkintoa ja yliopistoissa alempaa ja ylempää korkeakoulututkintoa suorittaville opiskelijoille. Tiedonkeruuseen pyydettiin mukaan kaikki Suomen korkeakoulut paitsi Poliisiammattikorkeakoulu, Maanpuolustuskorkeakoulu sekä opettajien täydennyskoulutus. Tutkimusluvan antoivat kaikki kohdekorkeakoulut lukuun ottamatta Lapin yliopistoa ja Vaasan yliopistoa.

Kyselyn lopullinen vastaajamäärä oli 14 025. Koska osa korkeakouluista ei halunnut uuden tietosuojasetuksen tultua voimaan luovuttaa opiskelijoidensa sähköpostiosoitteita ja osa tiedonkeruusta toteutettiin avoimella linkillä, kyselylle ei voida laskea varsinaista vastausprosenttia. Tiettyjä perustietoja kohderyhmästä kuitenkin saadaan opetushallinnon tilastopalvelu Vipusesta, ja tietoja voidaan verrata vastaajien itsestään antamiin taustatietoihin. Kun vastaajien määrä suhteutetaan korkeakouluopiskelijoiden määrään, voidaan laskea, että tiedonkeruulla tavoitettiin noin 5,9 % tutkimuksen kohderyhmästä.

Tavoittamisprosentti vaihtelee huomattavasti, kun sitä tarkastellaan erilaisten taustatekijöiden kautta. Yliopisto-opiskelijat vastasivat useammin kuin ammattikorkeakouluopiskelijat: ensin mainituista tavoitettiin 6,8 prosenttia ja jälkimmäisistä 5,4 prosenttia. Korkeakoulu-kohtainen vaihtelu oli suurta. Pienimmillään tavoittamisprosentti oli 1 prosenttiaerään opilaitoksen opiskelijoista, parhaimmillaan 11 prosenttia. Osa korkeakoulukohtaisista eroista selittyy koulutusalojen välisillä eroilla: tekniikan alojen opiskelijoista tavoitettiin vain 2,9 prosenttia, kun luonnontieteiden aloilta tavoitettiin jopa 23,2 prosenttia opiskelijoista.

Ikäryhmittäisiä eroja ei juurikaan tullut esiin, sillä tiedonkeruun kohderyhmä painottui nuoriin ikäluokkiin. Sen sijaan sukupuolen mukaiset erot olivat selvät: naisiksi tilastoiduista opiskelijoista tavoitettiin noin 7,4 prosenttia ja miehiksi tilastoiduista vain noin 3,3 prosenttia. Laskutoimitus on ongelmallinen, sillä tiedonkeruussa ei käytetty rekisteritietoja vastaajista, vaan kaikki taustatiedot kysyttiin vastaajilta. Nykykäytännön mukaisesti sukupuoli kysyttiin siten, että oli mahdollista valita vaihtoehto muu tai en halua kertoa. Kysymys ei ollut pakollinen, joten puuttuviakin tietoja on.

Selviä eroja tavoittamisprosentissa oli myös vastaajan äidinkielen mukaan: suomenkielisistä opiskelijoista tavoitettiin 6,2 prosenttia ja ruotsinkielisistä 5,5 prosenttia, kun taas jotakin muuta äidinkieltä puhuvista tavoitettiin vain 3,1 prosenttia.

Koska rekisteritietoja vastaajista ei ollut käytettävissä, aineiston painottaminen oli vaikeaa. Lopulta päädyttiin siihen, että miehille ja naisille laskettiin omat painokertoimet ja muut tai vastaamatta jättäneet saivat painokertoimen 1. Tällä tavalla saatiin tasoitettua myös koulutusalan mukaisia eroja tavoittamisprosentissa. Vastaajien ei voida kuitenkaan katsoa edustavan kattavasti Suomen korkeakouluopiskelijoita edes painotetussa aineistossa, vaan kyseessä on valikoitunut vastaajakunta. Toisaalta vastaajamäärä on niin iso, että se joiltakin osin vastaa kohderyhmän moninaisuutta.

Kyselylomakkeella oli varattu yksi kokonainen osio korkeakouluharjoittelua koskeville kysymyksille. Osa kysymyksistä kysyttiin kaikilta, osa vain niiltä, jotka ilmoittivat suorittaneensa tai suorittavansa harjoittelua parhaillaan. Omat kysymyksensä oli myös niille, joilla harjoittelu oli jo sovittuna mutta ei vielä alkanut ja niille, jotka eivät aio suorittaa harjoittelua. Harjoittelua koskevat kysymykset vastausvaihtoehtoineen on luetteloitu seuraavassa:

Harjoittelua koskevat kysymykset

Kysytty kaikilta:

Suunnitteletko vaihto-opintoja tai harjoittelujaksoa ulkomailla?

- En
- Ehkä
- Kyllä
- Olen jo suorittanut opintoja tai harjoittelun ulkomailla
- Olen suorittanut ja haluan lähteä uudestaan

Onko harjoittelu pakollisena osana ensisijaista tutkintoasi?

- Kyllä
- Ei, eikä vapaaehtoisesta harjoittelusta anneta opintopisteitä
- En osaa sanoa

Mitä mieltä olet seuraavista harjoitteluun liittyvistä väittämistä?

1 = Täysin eri mieltä – 7 = Täysin samaa mieltä – En osaa sanoa

- Korkeakouluni tarjoaa riittävästi ohjausta ja työkaluja harjoittelupaikan löytämiseksi
- Korkeakoulullani on selkeät säännöt harjoittelupaikkojen tarjoamisesta ja valintamenettelystä
- Harjoittelun tulisi olla pakollinen osa korkeakoulututkintoa
- Työnantajat suhtautuvat positiivisesti harjoittelijoihin
- Harjoittelut vastaavat opiskelijoiden tarpeita

Valitse seuraavista sinulle kolme tärkeintä harjoitteluun liittyvää tekijää:

- Uusien verkostojen ja kontaktien luominen
- Oman alan työkokemuksen kartuttaminen
- Osaamista ja opintotaustaa vastaavat työtehtävät
- Harjoittelupaikan läheinen sijainti
- Motivoiva ja kiinnostava harjoittelupaikka
- Mahdollisuus työllistyä harjoittelupaikkaan myöhemmin
- Mahdollisuus tehdä opinnäytetyö tai tutkielma harjoittelupaikkaan
- Oman ammatti-identiteetin muodostuminen
- Harjoittelu toimii uusien työntekijöiden rekrytointikanavana
- Harjoittelusta saatavan korvauksen suuruus
- Työnantajat saavat uusinta tietoa koulutuksen sisällöstä ja laadusta

Oletko suorittanut tai halunnut suorittaa korkeakouluharjoittelun osana nykyisiä korkeakouluopintojasi? Jos suoritat tällä hetkellä harjoittelua, laske se mukaan.

- Kyllä, ja olen suorittanut harjoittelun
(-> kysymykset niille, jotka ovat suorittaneet/suorittamassa harjoittelua)
- Kyllä, harjoittelujakso on käynnissä
(-> kysymykset niille, jotka ovat suorittaneet/suorittamassa harjoittelua)
- Kyllä, harjoittelu on sovittu mutta en ole vielä aloittanut harjoittelua
(-> kysymykset niille, joiden harjoittelu on sovittu muttei alkanut)
- Olisin halunnut, mutta en ole suorittanut
(-> kysymykset niille, jotka eivät ole suorittaneet harjoittelua)
- En enkä olisi halunnut
(-> kysymykset niille, jotka eivät ole suorittaneet harjoittelua)

Kysytty niiltä, jotka ovat suorittaneet/suorittamassa harjoittelua:

Kuinka monta harjoittelua olet suorittanut?

- 1
- 2
- 3
- 4
- 5 tai enemmän

Seuraavissa kysymyksissä keskitytään viimeisimpään harjoitteluusi tai siihen, jota suoritat parhaillasi. Jos harjoittelujaksosi on vielä kesken, vastaa tähänastisten kokemustesi perusteella.

Kuinka monta kuukautta harjoittelusi kesti (viimeisin tai meneillään oleva)?

- 1 kuukauden tai alle
- 2 kuukautta
- 3 kuukautta
- 4 kuukautta
- 5 kuukautta
- 6 kuukautta tai enemmän

Suorititko tai suoritatko harjoitteluasi Suomessa vai ulkomailla?

- Kotimaassa, enkä edes etsinyt harjoittelupaikkaa ulkomailta
- Kotimaassa, mutta etsin harjoittelupaikkaa myös ulkomailta
- Ulkomailla, mutta etsin harjoittelupaikkaa myös Suomesta
- Ulkomailla, enkä edes etsinyt harjoittelupaikkaa Suomesta

Oliko tai onko harjoittelupaikkasi...

- Pieni tai keskisuuri kansainvälinen yritys
- Suuri kansainvälinen yritys
- Pieni tai keskisuuri suomalainen yritys
- Suuri suomalainen yritys
- Julkisyhteisö (esim. valtio, kunta, seurakunta)
- Koulutussektori (esim. yliopisto, ammattikorkeakoulu)
- Muu yhteisö (esim. järjestö, yhdistys, säätiö)
- Oma yritys

Oliko sinulla harjoittelupaikassasi nimetty harjoittelun ohjaaja?

- Kyllä, nimetty ohjaaja oli läsnä koko harjoittelujaksoni ajan
- Kyllä, mutta nimetty ohjaaja ei ollut läsnä koko harjoittelujaksoani
- Ei

Mitä seuraavia sopimuksia tai todistuksia harjoittelusta tehtiin?

- Harjoittelusopimus
- Työsopimus
- Työtodistus

Maksettiinko tai maksetaanko harjoittelustasi palkkaa?

- Ei
- Kyllä, kuinka paljon (kuukaudessa bruttona, oman arviosi mukaan)?

Oliko tai onko harjoittelusta maksettava palkka alalla sovellettavan työehtosopimuksen mukainen?

- Kyllä
- Ei
- En tiedä

Saitko harjoittelusta opintopisteitä?

- En
- Kyllä, montako?
- En tiedä

Oletko työllistynyt harjoittelupaikkaasi?

- Kyllä, työskentelen siellä yhä
- Kyllä, mutta en työskentele siellä tällä hetkellä
- En, mutta haluaisin työllistyä
- En enkä edes haluaisi työllistyä
- En osaa sanoa, harjoitteluni on vielä kesken
- Jotakin muuta, mitä?

Arvioi seuraavia väittämiä harjoitteluusi liittyen:

1 = Täysin eri mieltä – 7 = Täysin samaa mieltä – En osaa sanoa

- Harjoittelujakson/-jaksojen pituus oli riittävä
- Harjoittelu on olennainen osa opintojani
- Minulle oli jo harjoittelun alussa selvää, mitkä tulevat olemaan harjoittelun työnkuva, vaatimukset ja sisältö
- Pystyin antamaan ja sain palautetta harjoittelun aikana
- Harjoittelu kehitti osaamistani ja valmiuksia toimia työelämässä
- Pääsin soveltamaan teoriaosaamista ja taitojani käytännössä
- Työnkuvani oli vaihteleva ja monipuolinen
- Tunsin olevani tasavertainen työyhteisön jäsen
- Tunsin, että työtäni harjoittelijana arvostettiin työyhteisössä
- Sain luotua suhde- ja kontaktiverkostoja työelämään
- Harjoittelun tavoitteet ja sisältö vastasi ennakko-odotuksiani
- Mielestäni harjoittelu auttaa minua työllistymään valmistumisen jälkeen ja edistää urakehitystäni
- Harjoittelu on vaikuttanut merkittävästi ura- ja opintosuunnitelmiini
- Harjoittelukokemus muutti käsityksiäni työelämästä
- Löysin harjoittelupaikan helposti

Kysytty niiltä, joiden harjoittelu on sovittu, muttei vielä alkanut:

Suoritatko harjoittelusi Suomessa vai ulkomailla?

- Kotimaassa, enkä edes etsinyt harjoittelupaikkaa ulkomailta
- Kotimaassa, mutta etsin harjoittelupaikkaa myös ulkomailta
- Ulkomailla, mutta etsin harjoittelupaikkaa myös Suomesta
- Ulkomailla, enkä edes etsinyt harjoittelupaikkaa Suomesta

Onko harjoittelupaikkasi...

- Pieni tai keskisuuri kansainvälinen yritys
- Suuri kansainvälinen yritys
- Pieni tai keskisuuri suomalainen yritys
- Suuri suomalainen yritys
- Julkisyhteisö (esim. valtio, kunta, seurakunta)
- Koulutussektori (esim. yliopisto, ammattikorkeakoulu)
- Muu yhteisö (esim. järjestö, yhdistys, säätiö)
- Oma yrityksesi

Maksetaanko harjoittelustasi palkkaa?

- Ei
- Kyllä, kuinka paljon (kuukaudessa bruttona, oman arviosi mukaan)?

Onko harjoittelusta maksettava palkka alalla sovellettavan työehtosopimuksen mukainen?

- Kyllä
- Ei
- En tiedä

Saatko harjoittelusta opintopisteitä?

- En
- Kyllä, montako?
- En tiedä

Kysytty niiltä, jotka eivät ole suorittaneet harjoittelua:

Missä määrin seuraavat tekijät ovat vaikuttaneet siihen, ettet ole suorittanut harjoittelua?

1 = Ei lainkaan vaikutusta – 7 = Vaikutti ratkaisevasti

- Elämäntilanne (esim. lapset, parisuhde)
- Terveystila
- Toimeentuloon liittyvät syyt
- Nykyiseen työsuhteeseen liittyvät syyt
- Vaikeudet harjoittelun ja muiden opintojen yhteensovittamisen kanssa
- Korkeakoulun käytäntöihin liittyvät syyt
- Vaikeudet löytää harjoittelupaikka
- Harjoittelutuen saamisen vaikeudet
- Kielitaitoon liittyvät syyt
- En ole löytänyt kiinnostavaa harjoittelupaikkaa
- Harjoittelupaikoista on kova kilpailu
- Toiselle paikkakunnalle muuttaminen harjoittelupaikan vuoksi
- Ulkomaanharjoittelun käytännön järjestelyt
- Harjoittelun palkattomuus
- Asuinpaikkakunnan huono työllisyystilanne
- Verkostojen puute
- Harjoittelua ei ole pakko tehdä
- Tein harjoittelun tai harjoittelut jo aiemmissa korkeakouluopinnoissani
- Harjoittelusta ei saa opintopisteitä

Kysytty kaikilta:

Onko vielä jotain mitä haluaisit vielä sanoa korkeakouluharjoitteluihin liittyen?

Liite 2: Liitetaulukot

Vastaajien taustatiedot

Liitetaulukko 1. Vastaajien korkeakoulusektori

	N	%	painotettu %
Ammattikorkeakoulu	6 547	46,7	46,2
Yliopisto	7 478	53,3	53,8
Yhteensä	14 025	100,0	100,0

Liitetaulukko 2. Vastaajien koulutusala

	N	%	painotettu %
Kasvatusalat	1 066	7,6	6,4
Humanistiset ja taidealat	1 628	11,6	10,9
Yhteiskunnalliset alat	943	6,7	6,3
Kauppa, hallinto ja oikeustieteet	1 829	13,1	13,0
Luonnontieteet	797	5,7	6,2
Tietojenkäsittely ja tietoliikenne (ICT)	773	5,5	7,4
Tekniikan alat	1 273	9,1	12,2
Maa- ja metsätalousalat	226	1,6	1,7
Terveys- ja hyvinvointialat	3 320	23,7	20,7
Palvelualat	371	2,6	2,3
Muut tai tuntemattomat koulutusalat	1 777	12,7	13,0
Yhteensä	14 003	100,0	100,0

Liitetaulukko 3. Vastaajien sukupuoli

	N	%	painotettu %
Nainen	9 876	70,7	53,1
Mies	3 765	26,9	44,5
Muu	139	1,0	1,0
En halua vastata	193	1,4	1,4
Yhteensä	13 973	100,0	100,0

Liitetaulukko 4. Vastaajien ikäjakauma

	N	%	painotettu %
24 tai alle	5 982	42,9	42,0
25–29	4 160	29,8	30,4
30–34	1 583	11,3	11,6
35 tai yli	2 232	16,0	16,0
Yhteensä	13 957	100,0	100,0

Liitetaulukko 5. Vastaajien äidinkieli

	N	%	painotettu %
Suomi	12 526	89,5	88,9
Ruotsi	801	5,7	5,8
Muu	663	4,7	5,2
Yhteensä	13 990	100,0	100,0

Liitetaulukko 6. Vastaajien opintojen vaihe

	N	%	painotettu %
Kandidaatin tutkinnon tai AMK-perustutkinnon alkuvaiheessa	4 338	31,0	30,7
Kandidaatin tutkinnon tai AMK-perustutkinnon loppuvaiheessa	5 728	41,0	40,9
Maisteriopintojen alkuvaiheessa (kandidaatti suoritettu)	1 238	8,9	8,9
Maisteriopintojen loppuvaiheessa	2 445	17,5	17,8
Erikoistumisopintovaiheessa	230	1,6	1,7
Yhteensä	13 979	100,0	100,0

Yleistä korkeakouluharjoittelusta

Liitetaulukko 7. Onko harjoittelu pakollisena osana ensisijaista tutkintoasi?

	N	%	painotettu %
Kyllä	9 367	67,2	65,2
Ei, mutta harjoittelun voi sisällyttää tutkintoon ja siitä saa opintopisteitä	3 251	23,3	24,5
Ei, eikä vapaaehtoisesta harjoittelusta anneta opintopisteitä	523	3,8	4,3
En osaa sanoa	798	5,7	6,0
Yhteensä	13 939	100,0	100,0

Liitetaulukko 8. Oletko suorittanut tai halunnut suorittaa korkeakouluharjoittelun osana korkeakouluopintojasi? Jos suoritat tällä hetkellä harjoittelua, laske se mukaan.

	N	%	painotettu %
Kyllä, ja olen suorittanut harjoittelun	5 243	40,9	39,9
Kyllä, harjoittelujakso on käynnissä	1 359	10,6	10,0
Kyllä, harjoittelu on sovittu, mutta en ole vielä aloittanut harjoittelua	1 846	14,4	13,8
Olisin halunnut, mutta en ole suorittanut	2 533	19,7	20,7
En, enkä olisi halunnut	1 847	14,4	15,6
Yhteensä	12 828	100,0	100,0

Liitetaulukko 9. Suunnitteletko vaihto-opintoja tai harjoittelujaksoa ulkomailla?

	N	%	painotettu %
En	7 812	56,1	56,3
Ehkä	2 704	19,4	19,8
Kyllä	1 644	11,8	11,6
Olen jo suorittanut opintoja tai harjoittelun ulkomailla	1 445	10,4	10,1
Olen suorittanut ja haluan lähteä uudestaan	328	2,4	2,2
Yhteensä	12 828	100,0	100,0

Liitetaulukko 10. Harjoittelun tulisi olla pakollinen osa korkeakoulututkintoa

	N	%	painotettu %
Täysin eri mieltä	692	5,0	5,5
2	628	4,5	4,8
3	575	4,1	4,5
4	857	6,2	6,4
5	1 665	12,0	12,4
6	1 896	13,6	13,5
Täysin samaa mieltä	6 113	44,0	42,0
En osaa sanoa	1 469	10,6	10,8
Yhteensä	13 895	100,0	100,0

Liitetaulukko 11. Työnantajat suhtautuvat positiivisesti harjoittelijoihin

	N	%	painotettu %
Täysin eri mieltä	222	1,6	1,7
2	444	3,2	3,1
3	754	5,4	5,1
4	1 347	9,7	9,5
5	2 412	17,4	17,2
6	2 570	18,5	18,3
Täysin samaa mieltä	1 800	13,0	13,4
En osaa sanoa	4 337	31,2	31,5
Yhteensä	13 886	100,0	100,0

Liitetaulukko 12. Harjoittelut vastaavat opiskelijoiden tarpeita

	N	%	painotettu %
Täysin eri mieltä	214	1,5	1,7
2	484	3,5	3,1
3	765	5,5	5,1
4	1 501	10,8	9,5
5	2 533	18,2	17,2
6	2 559	18,4	18,3
Täysin samaa mieltä	1 694	12,2	13,4
En osaa sanoa	4 139	29,8	31,5
Yhteensä	13 889	100,0	100,0

Liitetaulukko 13. Korkeakoulullani on selkeät säännöt harjoittelupaikkojen tarjoamisesta ja valintamenettelystä

	N	%	painotettu %
Täysin eri mieltä	751	5,4	5,5
2	1 040	7,5	7,4
3	1 106	8,0	7,7
4	1 214	8,7	8,8
5	1 684	12,1	12,4
6	1 848	13,3	13,0
Täysin samaa mieltä	1 883	13,6	13,1
En osaa sanoa	4 358	31,4	32,0
Yhteensä	13 884	100,0	100,0

Liitetaulukko 14. Korkeakouluni tarjoaa riittävästi ohjausta ja työkaluja harjoittelupaikan löytämiseksi

	N	%	painotettu %
Täysin eri mieltä	1 129	8,1	8,1
2	1 441	10,4	10,4
3	1 461	10,5	10,4
4	1 259	9,1	9,1
5	1 867	13,4	13,4
6	1 808	13,0	12,9
Täysin samaa mieltä	1 616	11,6	11,4
En osaa sanoa	3 312	23,8	24,4
Yhteensä	13 893	100,0	100,0

Liitetaulukko 15. Valitse seuraavista sinulle kolme tärkeintä harjoitteluun liittyvää tekijää

	N	%	painotettu %
Oman alan työkokemuksen kartuttaminen	9 747	70,9	70,4
Motivoiva ja kiinnostava harjoittelupaikka	6 817	49,6	47,6
Mahdollisuus työllistyä harjoittelupaikkaan myöhemmin	5 311	38,7	39,0
Uusien verkostojen ja kontaktien luominen	4 558	33,2	32,5
Osaamista ja opintotaustaa vastaavat työtehtävät	4 327	31,5	32,2
Oman ammatti-identiteetin muodostuminen	4 199	30,6	28,6
Mahdollisuus tehdä opinnäytetyö tai tutkielma harjoittelupaikkaan	1 556	11,3	12,8
Harjoittelusta saatavan korvauksen suuruus	1 442	10,5	11,7
Harjoittelu toimii uusien työntekijöiden rekrytointikanavana	1 396	10,2	11,2
Harjoittelupaikan läheinen sijainti	1 189	8,7	8,6
Työnantajat saavat uusinta tietoa koulutuksen sisällöstä ja laadusta	198	1,4	1,5
Yhteensä	13 740	100,0	100,0

Harjoittelujakso on sovittu muttei vielä alkanut

Liitetaulukko 16. Suoritatko harjoittelusi Suomessa vai ulkomailla?

	N	%	painotettu %
Kotimaassa, enkä edes etsinyt harjoittelupaikkaa ulkomailta	1 511	84,7	84,4
Kotimaassa, mutta etsin harjoittelupaikkaa myös ulkomailta	171	9,6	9,9
Ulkomailla, mutta etsin harjoittelupaikkaa myös Suomesta	46	2,6	2,7
Ulkomailla, enkä edes etsinyt harjoittelupaikkaa Suomesta	55	3,1	3,0
Yhteensä	1 783	100,0	100,0

Liitetaulukko 17. Onko harjoittelupaikkasi...

	N	%	painotettu %
Pieni tai keski-suuri kansainvälinen yritys	100	6,0	6,5
Suuri kansainvälinen yritys	134	8,1	9,8
Pieni tai keski-suuri suomalainen yritys	323	19,4	20,2
Suuri suomalainen yritys	141	8,5	9,4
Julkisyhteisö (esim. valtio, kunta, seurakunta)	676	40,7	37,5
Koulutussektori (esim. yliopisto, ammattikorkeak.)	161	9,7	9,5
Muu yhteisö (esim. järjestö, yhdistys, säätiö)	119	7,2	6,5
Oma yritys	8	0,5	0,5
Yhteensä	1 662	100,0	100,0

Liitetaulukko 18. Maksetaanko harjoittelustasi palkkaa?

	N	%	painotettu %
Ei	805	47,9	43,1
Kyllä, kuinka paljon (kuukaudessa bruttona, oman arviosi mukaan)?	877	52,1	56,9
Yhteensä	1 682	100,0	100,0

Liitetaulukko 19. Harjoittelusta maksettava palkka (euroa/kk)

	painottamaton	painotettu
Keskiarvo	1 795,30 e	1 859,52 e
Keskihajonta	734,20 e	754,24 e
Mediaani	1 650,00 e	1 800,00 e
N	763	

Liitetaulukko 20. Onko harjoittelusta maksettava palkka alalla sovellettavan työehtosopimuksen mukainen?

	N	%	painotettu %
Kyllä	566	42,7	45,4
Ei	157	11,8	11,9
En tiedä	603	45,4	42,7
Yhteensä	1 325	100,0	100,0

Liitetaulukko 21. Saatto harjoittelusta opintopisteitä?

	N	%	painotettu %
En	34	1,9	2,1
Kyllä, montako?	1 528	86,7	85,8
En tiedä	201	11,4	12,0
Yhteensä	1 763	100,0	100,0

Liitetaulukko 22. Harjoittelusta saatavat opintopisteet

	painottamaton	painotettu
Keskiarvo	13,9	14,0
Keskihajonta	9,6	9,6
Mediaani	10,0	10,0
N	1 244	

Harjoittelu suoritettu tai parhaillaan käynnissä

Liitetaulukko 23. Kuinka monta harjoittelua olet suorittanut

	N	%	painotettu %
1	2 428	29,0	40,0
2	1 721	27,6	28,0
3	902	14,5	14,3
4	453	7,3	6,9
5 tai enemmän	725	11,6	10,8
Yhteensä	6 229	100,0	100,0

Liitetaulukko 24. Kuinka monta kuukautta harjoittelusi kesti (viimeisin tai meneillään oleva)?

	N	%	painotettu %
1 kuukauden tai alle	1 595	23,8	22,0
2 kuukautta	2 058	30,7	29,0
3 kuukautta	1 502	22,4	22,8
4 kuukautta	579	8,6	10,2
5 kuukautta	357	5,3	5,7
6 kuukautta tai enemmän	614	9,2	10,3
Yhteensä	6 705	100,0	100,0

Liitetaulukko 25. Suorittko tai suoritatko harjoitteluasi Suomessa vai ulkomailla?

	N	%	painotettu %
Kotimaassa, enkä edes etsinyt harjoittelupaikkaa ulkomailta	6 042	89,9	89,9
Kotimaassa, mutta etsin harjoittelupaikkaa myös ulkomailta	307	4,6	4,6
Ulkomailla, mutta etsin harjoittelupaikkaa myös Suomesta	95	1,4	1,6
Ulkomailla, enkä edes etsinyt harjoittelupaikkaa Suomesta	274	4,1	4,0
Yhteensä	6 718	100,0	100,0

Liitetaulukko 26. Oliko tai onko harjoittelupaikkasi...

	N	%	painotettu %
Pieni tai keski-suuri kansainvälinen yritys	375	5,6	6,5
Suuri kansainvälinen yritys	460	6,9	8,4
Pieni tai keski-suuri suomalainen yritys	1 076	16,1	17,2
Suuri suomalainen yritys	519	7,7	8,5
Julkisyhteisö (esim. valtio, kunta, seurakunta)	2 689	40,1	36,6
Koulutussektori (esim. yliopisto, ammattikorkeak.)	996	14,9	14,7
Muu yhteisö (esim. järjestö, yhdistys, säätiö)	546	8,1	7,4
Oma yritys	42	0,6	0,6
Yhteensä	6 703	100,0	100,0

Liitetaulukko 27. Saitko harjoittelusta opintopisteitä?

	N	%	painotettu %
En	207	3,1	3,5
Kyllä, montako?	6 357	94,5	93,8
En tiedä	165	2,5	2,7
Yhteensä	6 729	100,0	100,0

Liitetaulukko 28. Harjoittelusta saadut/saatavat opintopisteet

	painottamaton	painotettu
Keskiarvo	11,7	12,0
Keskihajonta	7,9	8,2
Mediaani	10,0	10,0
N	5 837	

Liitetaulukko 29. Oliko sinulla harjoittelupaikassasi nimetty harjoittelun ohjaaja?

	N	%	painotettu %
Kyllä, nimetty ohjaaja oli läsnä koko harjoittelujaksoni ajan	3 838	57,3	54,9
Kyllä, mutta nimetty ohjaaja ei ollut läsnä koko harjoittelujaksoani	1 650	24,7	24,6
Ei	1 205	18,0	20,5
Yhteensä	6 693	100,0	100,0

Liitetaulukko 30. Mitä seuraavia sopimuksia tai todistuksia harjoittelusta tehtiin?

	N	%	painotettu %
Harjoittelusopimus	4 162	73,0	68,6
Työsopimus	2 292	40,2	45,3
Työtodistus	2 343	41,4	45,0
Yhteensä	5 702	100,0	100,0

Liitetaulukko 31. Maksettiinko tai maksetaanko harjoittelustasi palkkaa?

	N	%	painotettu %
Ei	4 115	61,4	55,7
Kyllä, kuinka paljon (kuukaudessa bruttona, oman arviosi mukaan)?	2 589	38,6	44,3
Yhteensä	1 682	100,0	100,0

Liitetaulukko 32. Harjoittelusta maksettu/maksettava palkka (euroa/kk)

	painottamaton	painotettu
Keskiarvo	1 786,37 e	1 841,35 e
Keskihajonta	932,31 e	911,39 e
Mediaani	1 700,00 e	1 800,00 e
N	2 276	

Liitetaulukko 33. Oliko tai onko harjoittelusta maksettava palkka alalla sovellettavan työehtosopimuksen mukainen?

	N	%	painotettu %
Kyllä	1 737	39,7	43,5
Ei	799	18,2	17,6
En tiedä	1 844	42,1	38,9
Yhteensä	1 325	100,0	100,0

Liitetaulukko 34. Oletko työllistynyt harjoittelupaikkaasi?

	N	%	painotettu %
Kyllä, työskentelen siellä yhä	1 151	17,4	18,7
Kyllä, mutta en työskentele siellä tällä hetkellä	982	14,8	15,3
En, mutta haluaisin työllistyä	1 480	22,3	21,6
En, enkä edes haluaisi työllistyä	1 517	22,9	22,2
En osaa sanoa, harjoitteluni on vielä kesken	809	12,2	11,5
Jotakin muuta, mitä?	695	10,5	10,6
Yhteensä	6 634	100,0	100,0

Liitetaulukko 35. Harjoitteluni on olennainen osa opintojani

	N	%	painotettu %
Täysin eri mieltä	128	1,9	2,0
2	139	2,1	2,4
3	168	2,5	2,8
4	294	4,4	4,9
5	650	9,6	10,4
6	1 201	17,8	18,2
Täysin samaa mieltä	4 020	59,6	56,8
En osaa sanoa	149	2,2	2,6
Yhteensä	6 749	100,0	100,0

Liitetaulukko 36. Harjoittelu kehitti osaamistani ja valmiuksiani toimia työelämässä

	N	%	painotettu %
Täysin eri mieltä	86	1,3	1,4
2	93	1,4	1,4
3	167	2,5	2,6
4	344	5,1	5,4
5	937	14,0	14,2
6	1 727	25,7	25,7
Täysin samaa mieltä	3 150	47,0	45,9
En osaa sanoa	204	3,0	3,4
Yhteensä	6 708	100,0	100,0

Liitetaulukko 37. Harjoittelujakson/-jaksojen pituus oli riittävä

	N	%	painotettu %
Täysin eri mieltä	124	1,8	1,7
2	182	2,7	2,5
3	328	4,9	4,5
4	417	6,2	6,2
5	978	14,5	14,6
6	1 572	23,4	23,1
Täysin samaa mieltä	2 807	41,7	42,0
En osaa sanoa	324	4,8	5,3
Yhteensä	6 732	100,0	100,0

Liitetaulukko 38. Mielestäni harjoittelu auttaa minua työllistymään valmistumisen jälkeen ja edistää urakehitystäni

	N	%	painotettu %
Täysin eri mieltä	177	2,6	2,7
2	252	3,8	3,8
3	251	3,7	3,7
4	512	7,6	7,6
5	1 068	15,9	15,9
6	1 443	21,5	21,2
Täysin samaa mieltä	2 618	39,1	39,1
En osaa sanoa	383	5,7	6,0
Yhteensä	6 704	100,0	100,0

Liitetaulukko 39. Pääsin soveltamaan teoriaosaamistani ja taitojani käytännössä

	N	%	painotettu %
Täysin eri mieltä	135	2,0	2,2
2	229	3,4	3,6
3	293	4,4	4,6
4	541	8,1	8,2
5	1 142	17,0	17,6
6	1 682	25,1	24,9
Täysin samaa mieltä	2 486	37,1	35,7
En osaa sanoa	199	3,0	3,3
Yhteensä	6 707	100,0	100,0

Liitetaulukko 40. Pystyin antamaan ja sain palautetta harjoittelun aikana

	N	%	painotettu %
Täysin eri mieltä	130	1,9	2,1
2	246	3,7	3,6
3	327	4,9	4,9
4	617	9,2	9,6
5	1 172	17,5	17,9
6	1 746	26,0	25,6
Täysin samaa mieltä	2 189	32,6	31,6
En osaa sanoa	283	4,2	4,7
Yhteensä	6 710	100,0	100,0

Liitetaulukko 41. Tunsin, että työtäni harjoittelijana arvostettiin työyhteisössä

	N	%	painotettu %
Täysin eri mieltä	161	2,4	2,3
2	284	4,2	4,0
3	367	5,5	5,2
4	599	8,9	8,8
5	1 129	16,8	16,9
6	1 692	25,2	25,4
Täysin samaa mieltä	2 170	32,4	32,5
En osaa sanoa	304	4,5	4,9
Yhteensä	6 706	100,0	100,0

Liitetaulukko 42. Löysin harjoittelupaikan helposti

	N	%	painotettu %
Täysin eri mieltä	335	5,0	5,1
2	318	4,8	5,0
3	338	5,1	5,3
4	524	7,8	8,1
5	989	14,8	15,0
6	1 282	19,2	18,7
Täysin samaa mieltä	2 520	37,7	37,0
En osaa sanoa	378	5,7	5,8
Yhteensä	6 684	100,0	100,0

Liitetaulukko 43. Työnkuvani oli vaihteleva ja monipuolinen

	N	%	painotettu %
Täysin eri mieltä	138	2,1	2,2
2	250	3,7	3,8
3	437	6,5	6,7
4	696	10,4	10,6
5	1 320	19,7	19,8
6	1 635	24,4	24,2
Täysin samaa mieltä	2 022	30,2	29,4
En osaa sanoa	204	3,0	3,3
Yhteensä	6 702	100,0	100,0

Liitetaulukko 44. Harjoittelun tavoitteet ja sisältö vastasi ennakko-odotuksiani

	N	%	painotettu %
Täysin eri mieltä	132	2,0	2,0
2	238	3,6	3,4
3	372	5,6	5,5
4	660	9,9	9,8
5	1 486	22,2	22,3
6	1 879	27,9	28,0
Täysin samaa mieltä	1 602	23,9	23,5
En osaa sanoa	340	5,1	5,5
Yhteensä	6 700	100,0	100,0

Liitetaulukko 45. Tunsin olevani tasavertainen työyhteisön jäsen

	N	%	painotettu %
Täysin eri mieltä	239	3,6	3,3
2	406	6,1	5,7
3	490	7,3	7,1
4	667	10,0	9,6
5	1 213	18,1	18,1
6	1 525	22,8	23,0
Täysin samaa mieltä	1 938	28,9	29,7
En osaa sanoa	225	3,4	3,6
Yhteensä	6 703	100,0	100,0

Liitetaulukko 46. Sain luotua suhde- ja kontaktiverkostoja työelämään

	N	%	painotettu %
Täysin eri mieltä	286	4,3	4,2
2	391	5,8	5,7
3	464	6,9	6,8
4	817	12,2	12,1
5	1 163	17,3	17,4
6	1 385	20,7	20,6
Täysin samaa mieltä	1 767	26,3	26,7
En osaa sanoa	433	6,5	6,5
Yhteensä	6 706	100,0	100,0

Liitetaulukko 47. Minulle oli jo harjoittelun alussa selvää, mitkä tulevat olemaan harjoittelun työkuva, vaatimukset ja sisältö

	N	%	painotettu %
Täysin eri mieltä	220	3,3	3,3
2	435	6,5	6,4
3	617	9,2	9,1
4	768	11,4	11,5
5	1 417	21,1	21,1
6	1 591	23,7	23,2
Täysin samaa mieltä	1 489	22,2	22,1
En osaa sanoa	184	2,7	3,2
Yhteensä	6 721	100,0	100,0

Liitetaulukko 48. Harjoittelu on vaikuttanut merkittävästi ura- ja opintosuunnitelmiini

	N	%	painotettu %
Täysin eri mieltä	379	5,7	5,8
2	474	7,1	7,0
3	570	8,5	8,6
4	846	12,6	12,3
5	1 273	19,0	19,0
6	1 172	17,5	17,6
Täysin samaa mieltä	1 503	22,4	22,4
En osaa sanoa	480	7,2	7,2
Yhteensä	6 697	100,0	100,0

Liitetaulukko 49. Harjoittelukokemus muutti käsityksiäni työelämästä

	N	%	painotettu %
Täysin eri mieltä	706	10,5	10,9
2	854	12,8	12,8
3	785	11,7	11,6
4	973	14,5	14,6
5	1 105	16,5	16,6
6	925	13,8	13,4
Täysin samaa mieltä	915	13,7	13,4
En osaa sanoa	429	6,4	6,6
Yhteensä	6 692	100,0	100,0

Ei harjoittelua

Liitetaulukko 50. Harjoittelua ei ole pakko tehdä

	N	%	painotettu %
Ei lainkaan vaikutusta	1 905	49,9	50,0
2	103	2,7	2,6
3	109	2,9	3,0
4	242	6,3	6,3
5	250	6,6	6,5
6	284	7,4	7,4
Vaikutti ratkaisevasti	922	24,2	24,3
Yhteensä	3 815	100,0	100,0

Liitetaulukko 51. Vaikeudet löytää harjoittelupaikka

	N	%	painotettu %
Ei lainkaan vaikutusta	1 802	47,1	47,1
2	162	4,2	4,2
3	190	5,0	4,9
4	354	9,3	8,9
5	375	9,8	9,7
6	339	8,9	8,8
Vaikutti ratkaisevasti	604	15,8	16,3
Yhteensä	3 826	100,0	100,0

Liitetaulukko 52. Harjoittelun palkattomuus

	N	%	painotettu %
Ei lainkaan vaikutusta	1 949	51,4	52,6
2	131	3,5	3,5
3	155	4,1	3,9
4	280	7,4	7,5
5	302	8,0	7,9
6	306	8,1	7,7
Vaikutti ratkaisevasti	669	17,6	16,8
Yhteensä	3 792	100,0	100,0

Liitetaulukko 53. Harjoittelupaikoista on kova kilpailu

	N	%	painotettu %
Ei lainkaan vaikutusta	1 887	49,8	49,9
2	129	3,4	3,5
3	194	5,1	5,3
4	402	10,6	10,7
5	367	9,7	9,6
6	301	7,9	7,6
Vaikutti ratkaisevasti	512	13,5	13,4
Yhteensä	3 792	100,0	100,0

Liitetaulukko 54. Verkostojen puute

	N	%	painotettu %
Ei lainkaan vaikutusta	1 936	51,4	51,7
2	172	4,6	4,9
3	194	5,2	5,3
4	345	9,2	8,8
5	430	11,4	11,3
6	309	8,2	7,9
Vaikutti ratkaisevasti	380	10,1	10,1
Yhteensä	3 766	100,0	100,0

Liitetaulukko 55. Vaikeudet harjoittelun ja muiden opintojen yhteensovittamisen kanssa

	N	%	painotettu %
Ei lainkaan vaikutusta	2 033	53,0	54,3
2	169	4,4	4,5
3	229	6,0	6,0
4	344	9,0	8,8
5	413	10,8	10,6
6	285	7,4	6,9
Vaikutti ratkaisevasti	360	9,4	9,1
Yhteensä	3 833	100,0	100,0

Liitetaulukko 56. Korkeakoulun käytäntöihin liittyvät syyt

	N	%	painotettu %
Ei lainkaan vaikutusta	2 099	54,7	56,1
2	238	6,2	6,2
3	186	4,9	4,7
4	348	9,1	8,6
5	275	7,2	7,1
6	182	4,7	4,7
Vaikutti ratkaisevasti	507	13,2	12,6
Yhteensä	3 835	100,0	100,0

Liitetaulukko 57. En ole löytänyt kiinnostavaa harjoittelupaikkaa

	N	%	painotettu %
Ei lainkaan vaikutusta	2 175	57,2	57,4
2	203	5,3	5,3
3	231	6,1	6,1
4	369	9,7	9,5
5	354	9,3	9,0
6	228	6,0	5,7
Vaikutti ratkaisevasti	240	6,3	6,9
Yhteensä	3 800	100,0	100,0

Liitetaulukko 58. Toimeentuloon liittyvät syyt

	N	%	painotettu %
Ei lainkaan vaikutusta	2 445	63,8	65,2
2	176	4,6	4,7
3	157	4,1	4,0
4	244	6,4	6,1
5	258	6,7	6,3
6	190	5,0	4,9
Vaikutti ratkaisevasti	362	9,4	8,8
Yhteensä	3 832	100,0	100,0

Liitetaulukko 59. Harjoittelutuen saamisen vaikeudet

	N	%	painotettu %
Ei lainkaan vaikutusta	2 325	61,6	62,9
2	182	4,8	4,8
3	189	5,0	5,0
4	356	9,4	9,4
5	239	6,3	5,9
6	187	5,0	4,4
Vaikutti ratkaisevasti	295	7,8	7,6
Yhteensä	3 773	100,0	100,0

Liitetaulukko 60. Toiselle paikkakunnalle muuttaminen harjoittelupaikan vuoksi

	N	%	painotettu %
Ei lainkaan vaikutusta	2 545	67,4	68,0
2	149	3,9	4,2
3	102	2,7	2,8
4	224	5,9	5,8
5	237	6,3	6,0
6	196	5,2	5,0
Vaikutti ratkaisevasti	324	8,6	8,2
Yhteensä	3 777	100,0	100,0

Liitetaulukko 61. Nykyiseen työsuhteeseen liittyvät syyt

	N	%	painotettu %
Ei lainkaan vaikutusta	2 778	72,8	73,6
2	120	3,1	3,2
3	84	2,2	2,2
4	177	4,6	4,5
5	171	4,5	4,2
6	138	3,6	3,4
Vaikutti ratkaisevasti	350	9,2	8,8
Yhteensä	3 818	100,0	100,0

Liitetaulukko 62. Ulkomaanharjoittelun käytännön järjestelyt

	N	%	painotettu %
Ei lainkaan vaikutusta	2 702	72,1	73,6
2	108	2,9	2,8
3	105	2,8	2,8
4	234	6,2	5,9
5	187	5,0	4,6
6	163	4,4	4,1
Vaikutti ratkaisevasti	247	6,6	6,1
Yhteensä	3 746	100,0	100,0

Liitetaulukko 63. Asuinpaikkakunnan huono työllisyystilanne

	N	%	painotettu %
Ei lainkaan vaikutusta	2 647	70,6	71,3
2	187	5,0	5,1
3	149	4,0	3,8
4	294	7,8	7,6
5	187	5,0	5,0
6	105	2,8	2,7
Vaikutti ratkaisevasti	178	4,8	4,5
Yhteensä	3 747	100,0	100,0

Liitetaulukko 64. Elämäntilanne (esim. lapset, parisuhde)

	N	%	painotettu %
Ei lainkaan vaikutusta	2 868	74,6	75,4
2	162	4,2	4,1
3	89	2,3	2,3
4	146	3,8	3,8
5	207	5,4	5,1
6	138	3,6	3,5
Vaikutti ratkaisevasti	236	6,1	5,7
Yhteensä	3 846	100,0	100,0

Liitetaulukko 65. Terveystila

	N	%	painotettu %
Ei lainkaan vaikutusta	3 024	78,7	79,4
2	149	3,9	3,8
3	101	2,6	2,5
4	139	3,6	3,5
5	150	3,9	3,9
6	96	2,5	2,3
Vaikutti ratkaisevasti	185	4,8	4,7
Yhteensä	3 844	100,0	100,0

Liitetaulukko 66. Harjoittelusta ei saa opintopisteitä

	N	%	painotettu %
Ei lainkaan vaikutusta	3 057	82,7	82,6
2	70	1,9	1,9
3	78	2,1	2,2
4	184	5,0	5,1
5	75	2,0	2,0
6	54	1,5	1,4
Vaikutti ratkaisevasti	177	4,8	4,8
Yhteensä	3 695	100,0	100,0

Liitetaulukko 67. Tein harjoittelun tai harjoittelut jo aiemmissa korkeakouluopinnoissani

	N	%	painotettu %
Ei lainkaan vaikutusta	3 171	85,7	85,8
2	64	1,7	1,7
3	49	1,3	1,4
4	111	3,0	3,1
5	62	1,7	1,6
6	44	1,2	1,2
Vaikutti ratkaisevasti	198	5,4	5,2
Yhteensä	3 699	100,0	100,0

Liitetaulukko 68. Kielitaitoon liittyvät syyt

	N	%	painotettu %
Ei lainkaan vaikutusta	3 133	82,5	83,0
2	164	4,3	4,2
3	85	2,2	2,0
4	135	3,6	3,4
5	92	2,4	2,2
6	62	1,6	1,6
Vaikutti ratkaisevasti	126	3,3	3,6
Yhteensä	3 797	100,0	100,0

